

Autoreferat

1. Imię i nazwisko: Katarzyna Tkaczyk-Rymanowska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

- 1) dyplom magistra prawa (2003): Wydział Prawa i Administracji KUL w Lublinie,
- 2) dyplom doktora nauk prawnych (2007): Wydział Prawa i Administracji KUL w Lublinie, temat rozprawy *Instytucja czynnego żalu w prawie karnym w aspekcie prawnoporównawczym*, promotor: prof. dr hab. Andrzej Zoll, recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Cwiakalski oraz prof. dr hab. Alicja Grześkowiak,
- 3) dyplom potwierdzający ukończenie aplikacji sądowej oraz złożenie egzaminu sędziowskiego przed Komisją powołaną przez Ministra Sprawiedliwości przy Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie (2008).

Potwierdzenie powyższych informacji zawiera załącznik nr 4 do Wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne (dalej jako: Wniosek).

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

Asystent (2006-2007), następnie adiunkt w Katedrze Prawa Karnego WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej (2007-obecnie).

Obecnie w swojej jednostce naukowej pełnię następujące funkcje:

- 1) Rzecznik Dyscyplinarny ds. Nauczycieli Akademickich WSPiA (2023-obecnie),
- 2) Członek Podkarpackiego Forum Myśli Prawniczej (2010-obecnie),
- 3) Opiekun naukowy Koła Naukowego Karnistów Lex (2019-obecnie),
- 4) Członek Rady Bibliotecznej WSPiA (2008-obecnie), wcześniej Zespołu ds. Gromadzenia Księgozbioru,
- 5) Członek Komisji Finału Konkursu Klinik Dydaktycznych WSPiA (2024-obecnie),
- 6) Promotor pomocniczy w przewodzie doktorskim mgr M. Kosiorowskiego (2024-obecnie), temat: *Odpowiedzialność karna w postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym*,
- 7) Członek komisji (egzaminator) Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Państwie i Prawie pod patronatem MEN (2009-obecnie),
- 8) Członek Kapituły Podkarpackiego Konkursu Wiedzy o Bezpieczeństwie (corocznie),
- 9) Opiekun merytoryczny kursu *Prawo karne materialne - wprowadzenie* (blok II) na platformie systemu learningu asynchronicznego isAsync (2023-obecnie) w ramach projektu

Nowoczesna Uczelnia – studia bez barier nr powr. 03.05.00-00-A017/20-01 współfinansowany ze środków EFS.

W latach wcześniejszych pełniłam następujące funkcje:

- 1) Członek Senatu WSPiA (2018-2025),
- 2) Sekretarz Podkarpackiego Forum Myśli Prawniczej (2010-2013), następnie członek Forum,
- 3) Wykonujący obowiązki za Kierownika Katedry Prawa Karnego WSPiA 2006-2021,
- 4) Członek Rady Kolegium Prawa WSPiA (2016),
- 5) Członek Komisji rekrutacyjnych słuchaczy seminarium doktoranckiego (do 2020),
- 6) Członek Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów WSPiA (do 2017), następnie jej Przewodniczący (2017-2018), a w latach 2018-2023 Rzecznik Dyscyplinarny ds. Studentów,
- 7) Koordynator Koła Naukowego Lex na Targach Pracy WSPiA (2021),
- 8) Opiekun Sekcji Prawa Karnego w Klinice Prawa WSPiA (2018-2023).

Potwierdzenie powyższych informacji z pkt. 3 zawiera załącznik nr 5 do Wniosku.

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

4.1. Najważniejsze osiągnięcie naukowe po otrzymaniu stopnia doktora.

Zgodnie z art. 219 ust 1 pkt 2a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jako najważniejsze osiągnięcie naukowe po otrzymaniu stopnia doktora nauk prawnych, wskazuję monografię *Prawnokarne aspekty posiadania nowych substancji psychoaktywnych w Polsce na tle polityki narkotykowej wybranych krajów*, wydawnictwo Bonus Liber, Rzeszów 2025, ss. 876. Wydawnictwo Bonus Liber w roku opublikowania monografii zostało ujęte w wykazie, o którym mowa w art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (120 pkt według wykazu wydawnictw MNiSW publikujących recenzowane monografie naukowe).

Recenzentami wydawniczymi byli: prof. dr hab. Krzysztof Krajewski, Uniwersytet Jagielloński oraz dr hab. prof. UWr Anna Muszyńska, Uniwersytet Wrocławski.

1) Uzasadnienie wyboru tematyki

Wybór tematyki powyższej monografii stanowi konsekwencję moich wieloletnich obserwacji oraz refleksji badawczej nad dynamicznie ewoluującym zjawiskiem nowych substancji psychoaktywnych (dalej jako: NSP), które w ostatnich dekadach urosło do rangi jednego z bardziej złożonych i wielowymiarowych problemów współczesnych społeczeństw. Już na wstępnym etapie moich zainteresowań naukowych dostrzegłam, iż zjawisko to nie tylko wymyka się klasycznym kategoriom analitycznym stosowanym w badaniach nad

przestępczością narkotykową, lecz również stawia pod znakiem zapytania adekwatność tradycyjnych instrumentów prawnych służących jego zwalczaniu.

Szczególą rolę w ukształtowaniu zainteresowania tą problematyką odegrały doświadczenia Polski związane z gwałtownym rozwojem rynku tzw. *dopalaczy*, który ujawnił istotne deficyty zarówno w zakresie regulacji prawnych, jak i mechanizmów ich stosowania. Zjawisko to, obserwowane zarówno z perspektywy analizy normatywnej, jak i praktyki funkcjonowania organów państwa, unaocznilo skalę trudności związanych z identyfikacją, klasyfikacją oraz kontrolą substancji projektowanych w sposób celowy w celu obejścia obowiązujących przepisów. Równocześnie śledzenie doniesień dotyczących kryzysu opioidowego w USA, w szczególności w kontekście rozpowszechniania się syntetycznych opioidów, takich jak fentanyl i jego analogi, skłoniło mnie do pogłębienia refleksji nad transnarodowym charakterem zagrożeń wynikających z rozwoju NSP oraz nad koniecznością ich analizy w szerszym, komparatystycznym ujęciu.

W toku przeprowadzonych studiów literaturowych oraz analiz dostępnych danych empirycznych doszłam do przekonania, że NSP stanowią kategorię substancji o wyjątkowym charakterze, której specyfika polega nie tylko na potencjale wywoływania efektów psychoaktywnych, lecz przede wszystkim na ich zdolności do permanentnej transformacji strukturalnej. Ta właściwość, będąca efektem świadomej działalności producentów, prowadzi do swoistego *wyścigu* pomiędzy ustawodawcą a rynkiem nielegalnych substancji, w którym reakcja prawna ma z reguły charakter następczy i spóźniony. W konsekwencji pojawia się zasadnicze pytanie o efektywność prawa karnego jako narzędzia regulacji w obszarze, który cechuje się tak wysokim stopniem zmienności i innowacyjności.

Kluczowym motywem podjętych badań była również dostrzegalna luka poznawcza w zakresie prawnokarnych aspektów posiadania NSP. Analiza dorobku naukowego prowadzi do wniosku, że o ile problematyka ta jest stosunkowo szeroko eksplorowana na gruncie nauk medycznych, toksykologicznych czy społecznych, o tyle jej wymiar normatywny, w szczególności dotyczący odpowiedzialności karnej za posiadanie tych substancji, pozostaje niedostatecznie opracowany. Brak kompleksowych ujęć tej problematyki, w tym monograficznych opracowań poświęconych analizie przepisów kryminalizujących posiadanie NSP, uznałam za istotny mankament literatury przedmiotu, wymagający uzupełnienia. W mojej ocenie niedostatek ten ogranicza możliwości prowadzenia debaty nad racjonalnością i skutecznością przyjmowanych rozwiązań legislacyjnych.

Istotnym impulsem badawczym była także analiza danych statystycznych dotyczących przestępczości narkotykowej, w szczególności w zakresie czynów polegających na posiadaniu

substancji psychoaktywnych. Dane te wskazują na utrzymującą się, a w niektórych obszarach wręcz rosnącą dynamikę tego zjawiska, co skłoniło mnie do postawienia pytania o rzeczywiste przyczyny obserwowanych tendencji. W tym kontekście szczególnie interesujące wydało się rozważenie, czy wzrost liczby ujawnianych przypadków posiadania NSP stanowi odzwierciedlenie rzeczywistego nasilenia zjawiska, czy też jest rezultatem zwiększonej efektywności działań organów ścigania. Niezależnie jednak od odpowiedzi na to pytanie, nie budzi wątpliwości, że problematyka ta posiada istotne znaczenie praktyczne, co dodatkowo uzasadnia potrzebę jej głębszej analizy naukowej.

Na wybór tematyki wpłynęła również potrzeba dokonania oceny polskiego modelu regulacji prawnych w perspektywie porównawczej. Zróżnicowanie rozwiązań przyjmowanych w poszczególnych państwach w zakresie kontroli NSP, obejmujące zarówno środki o charakterze administracyjnym, jak i penalnym, stanowi interesujące pole badawcze, pozwalające na identyfikację plusów oraz słabości poszczególnych systemów. Uznałam, że zestawienie tych modeli z rozwiązaniami obowiązującymi w Polsce może przyczynić się do sformułowania bardziej adekwatnych i efektywnych propozycji legislacyjnych.

Nie bez znaczenia pozostawał także rosnący poziom zagrożeń zdrowotnych związanych z pojawianiem się na rynku coraz bardziej niebezpiecznych NSP, w tym ich kombinacji o trudnym do przewidzenia działaniu. Zjawisko to, określane w literaturze przedmiotu jako szczególnie destrukcyjne, skłania do refleksji nad rolą prawa karnego nie tylko jako instrumentu represji, lecz również jako narzędzia ochrony dóbr prawnych o fundamentalnym znaczeniu, takich jak życie i zdrowie człowieka.

2) Cel pracy i hipotezy badawcze

Punktem wyjścia dla określenia celu pracy uczyniłam założenie, że analiza pewnych zjawisk, zwłaszcza tak złożonych i dynamicznych jak problem NSP, wymaga podejścia wielopłaszczyznowego, integrującego perspektywę dogmatycznoprawną, teoretyczną, historyczną oraz empiryczną. Tylko takie ujęcie pozwala bowiem na uchwycenie rzeczywistego znaczenia norm prawnych, ich funkcjonowania w praktyce oraz ich relacji do szerszego kontekstu społecznego i politycznego. W konsekwencji przyjąłam, że celem prowadzonych badań nie może być wyłącznie rekonstrukcja normy prawnej wynikającej z przepisów ustawy, lecz także jej krytyczna analiza, ocena funkcjonalna oraz osadzenie w szerszym kontekście krajowej i międzynarodowej polityki narkotykowej.

Zasadniczym celem poznawczym pracy uczyniłam zatem objaśnienie fenomenu NSP jako zjawiska społeczno-prawnego, ze szczególnym uwzględnieniem jego dynamiki, uwarunkowań oraz kierunków rozwoju. Dążyłam do uchwycenia mechanizmów, które

doprowadziły do powstania i ekspansji rynku NSP, a także do zdiagnozowania tendencji rozwojowych tego zjawiska, zarówno w wymiarze krajowym, jak i globalnym. W tym kontekście istotne było dla mnie również wykazanie, że problematyka posiadania NSP nie ma charakteru marginalnego, lecz stanowi istotny element współczesnej przestępczości narkotykowej, generujący realne konsekwencje prawne, społeczne i zdrowotne.

Równolegle sformułowałam cel teoretyczny, polegający na rekonstrukcji oraz analizie modeli odpowiedzialności prawnej za posiadanie NSP funkcjonujących w wybranych systemach prawnych, a następnie na ich zestawieniu z rozwiązaniami przyjętymi w polskim porządku prawnym. Celem tym było nie tylko uporządkowanie istniejącej wiedzy, lecz również stworzenie podstaw do krytycznej oceny obowiązujących regulacji oraz ich miejsca w szerszym systemie prawa karnego. Szczególną wagę przywiązałam do analizy konstrukcji normatywnej art. 62b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 2005 r., traktując ją jako centralny punkt odniesienia dla prowadzonych rozważań.

Cele praktyczne pracy powiązałam natomiast z potrzebą oceny funkcjonowania analizowanych regulacji w praktyce stosowania prawa. W tym zakresie zmierzałam do ustalenia, w jaki sposób przepisy kryminalizujące posiadanie NSP są interpretowane przez sądy, jakie problemy pojawiają się na etapie ich stosowania oraz jakie są rzeczywiste skutki ich obowiązywania. Istotnym elementem tego celu było także określenie miejsca przestępstw związanych z posiadaniem NSP w strukturze przestępczości narkotykowej oraz ocena skali tego zjawiska na podstawie dostępnych danych statystycznych. W dalszej kolejności dążyłam do sformułowania wniosków, które mogłyby stanowić podstawę zmian legislacyjnych.

Tak zakreślonym celom badawczym odpowiada główny problem badawczy, który sformułowałam w postaci pytania: w jaki sposób kształtuje się odpowiedzialność karna za posiadanie NSP na gruncie art. 62b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz jak przedstawia się ona na tle wybranych regulacji obcych systemów prawnych? W odniesieniu do tego problemu sformułowałam hipotezę główną, zgodnie z którą konstrukcja znamion czynu zabronionego określonego w art. 62b ustawy została ukształtowana w sposób budzący istotne wątpliwości interpretacyjne. W szczególności przyjąłam, że nieostrość użytych pojęć, w tym zwłaszcza samego pojęcia NSP oraz znamienia posiadania, utrudnia jednoznaczne odtworzenie normy sankcjonowanej i sankcjonującej. W konsekwencji może to prowadzić do naruszenia konstytucyjnej zasady określoności czynu zabronionego (*nullum crimen sine lege certa*), a tym samym podważać gwarancyjny charakter prawa karnego.

Dla pełniejszego zweryfikowania przyjętych założeń wyodrębniłam również szereg hipotez szczegółowych, pozostających w ścisłym związku z odpowiadającymi im problemami

badawczymi. Po pierwsze, przyjął, że rozwój rynku NSP stanowi konsekwencję historycznie ukształtowanej polityki prohibicyjnej, która zamiast eliminować zjawisko używania substancji psychoaktywnych, doprowadziła do poszukiwania ich alternatywnych form, w tym substancji syntetycznych projektowanych w celu obejścia obowiązujących regulacji.

Po drugie, założyła, że spośród funkcjonujących modeli definiowania NSP największą efektywność w zakresie obejmowania ich kontrolą wykazuje model generyczny, mimo iż również on nie jest wolny od wątpliwości interpretacyjnych. Jednocześnie przyjął, że rynek NSP będzie nadal ulegał dynamicznemu rozwojowi, w tym w kierunku tworzenia coraz bardziej zaawansowanych form chemicznych, takich jak tzw. *prodrugs*.

Po trzecie, przyjął, że dominującą pozycję na rynku NSP zajmują określone grupy substancji, w szczególności syntetyczne kannabinoidy, syntetyczne katynony oraz syntetyczne opioidy, których właściwości farmakologiczne wiążą się z wysokim ryzykiem zdrowotnym, w tym ryzykiem zgonu.

Po czwarte, sformułowała hipotezę, zgodnie z którą brak jest jednolitych, ponadnarodowych regulacji nakładających na państwa obowiązek kryminalizacji posiadania NSP, co skutkuje znacznym zróżnicowaniem przyjmowanych rozwiązań prawnych.

Po piąte, założyła, że pomimo braku jednolitości regulacji istnieje rozwinięty system współpracy międzynarodowej w zakresie monitorowania i przeciwdziałania zjawisku NSP, obejmujący zarówno instytucje międzynarodowe, jak i środowiska naukowe.

Po szóste, przyjął, że regulacja art. 62b ustawy rodzi poważne wątpliwości dogmatyczne, dotyczące m.in. podmiotu, znamienia posiadania oraz identyfikacji dobra prawnego podlegającego ochronie, co może prowadzić do wniosków o jej niezgodności z zasadami konstytucyjnymi.

Po siódme, założyła, że wykorzystanie danych empirycznych i statystycznych, w tym raportów NIK, PIS, GIS oraz badań populacyjnych ESPAD, pozwoli nie tylko uchwycić dynamikę zjawiska NSP w skali krajowej, ale również ocenić skuteczność dotychczasowych rozwiązań legislacyjnych. Przyjął ponadto, że mimo relatywnie niewielkiego udziału spraw dotyczących NSP w ogólnej liczbie przestępstw narkotykowych, zjawisko to posiada istotne znaczenie praktyczne i wymaga dalszej analizy, zwłaszcza w kontekście trudności dowodowych i interpretacyjnych.

Po ósme, przyjął, że polityka państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie posiadania NSP jest niejednolita, przy czym obserwuje się tendencję do ograniczania roli prawa karnego na rzecz instrumentów o charakterze administracyjnym i zdrowotnym.

Po dziewiąte, założyłam, że także poza Unią Europejską brak jest jednolitego modelu regulacji, a państwa kształtują swoją politykę narkotykową w sposób autonomiczny, często elastycznie interpretując zobowiązania wynikające z konwencji międzynarodowych.

Po dziesiąte wreszcie, sformułowałam hipotezę, że polski model kryminalizacji posiadania NSP ma charakter relatywnie restrykcyjny na tle rozwiązań przyjmowanych w innych państwach, co rodzi pytania o jego efektywność oraz proporcjonalność.

Tak skonstruowany zestaw celów i hipotez badawczych wyznaczył kierunek prowadzonych przeze mnie analiz oraz stanowił podstawę do weryfikacji przyjętych założeń w toku dalszych rozważań.

3) Metody naukowe

Złożoność problematyki NSP oraz wielowymiarowy charakter analizowanego zagadnienia przesądziły o konieczności zastosowania przeze mnie zróżnicowanego podejścia metodologicznego. Przyjęłam założenie, iż badanie instytucji prawa karnego, zwłaszcza w kontekście tak dynamicznego i interdyscyplinarnego zjawiska jak NSP, wymaga odejścia od jednowymiarowej perspektywy badawczej na rzecz integracji metod właściwych dla różnych nurtów nauk prawnych. Tym samym zastosowane przeze mnie metody badawcze stanowią odzwierciedlenie postulowanego w doktrynie podejścia wielopłaszczyznowego, pozwalającego na uchwycenie zarówno normatywnego, jak i funkcjonalnego wymiaru analizowanych regulacji.

Podstawową metodą badawczą wykorzystaną w pracy była metoda dogmatycznoprawna, która stanowi fundament badań nad obowiązującym prawem. W jej ramach dokonałam szczegółowej analizy przepisów prawa krajowego, ze szczególnym uwzględnieniem art. 62b ustawy, a także wybranych regulacji prawa międzynarodowego oraz prawa Unii Europejskiej. Analiza ta opierała się na klasycznych dyrektywach wykładni prawa, tj. językowej, systemowej i funkcjonalnej, przy czym każdorazowo starałam się zachować równowagę pomiędzy ich zastosowaniem, uwzględniając specyfikę interpretowanych przepisów. Szczególne znaczenie przypisałam wykładni językowej jako punktowi wyjścia dla dalszych rozważań, jednakże w wielu przypadkach, zwłaszcza w odniesieniu do regulacji unijnych, konieczne było odwołanie się do wykładni celowościowej, co wynikało z ich funkcjonalnego charakteru oraz wielojęzyczności systemu prawa UE.

W odniesieniu do analizy aktów prawa międzynarodowego zastosowałam trzy zasadnicze podejścia interpretacyjne: tekstualne, intencjonalne oraz teleologiczne. Pozwoliło to na wieloaspektowe odczytanie treści norm prawnych, uwzględniające zarówno ich literalne brzmienie, jak i cele oraz kontekst ich uchwalenia. W szczególności podejście teleologiczne

okazało się niezbędne w sytuacjach, w których wykładnia literalna prowadziłaby do rezultatów nieadekwatnych względem funkcji regulacji.

Istotne miejsce zajęła również metoda historyczna, umożliwiająca odtworzenie genezy oraz ewolucji regulacji dotyczących NSP. Pozwoliła ona na osadzenie analizowanych przepisów w szerszym kontekście rozwoju polityki narkotykowej, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. W szczególności analiza ta umożliwiła wskazanie zależności pomiędzy zmianami legislacyjnymi a dynamiką rozwoju rynku NSP, co stanowiło istotny element weryfikacji przyjętych hipotez badawczych.

Kluczową rolę w pracy odegrała również metoda prawnoporównawcza, która - choć nie stanowiła celu samego w sobie - była niezbędnym narzędziem weryfikacji przyjętych hipotez badawczych. Zastosowałam ją w sposób selektywny, koncentrując się na zestawieniu polskich regulacji z rozwiązaniami przyjętymi w wybranych państwach reprezentujących różne modele polityki narkotykowej. Dobór państw (w sumie 44 kraje) nie miał charakteru przypadkowego, lecz został oparty na określonych kryteriach metodologicznych, takich jak: poziom rozwoju rynku NSP, specyfika przyjętych rozwiązań legislacyjnych, znaczenie danego kraju w kontekście globalnego obrotu substancjami psychoaktywnymi oraz dostępność wiarygodnych danych. W ramach tej metody dokonałam analizy regulacji obowiązujących m.in. w państwach członkowskich UE, w których, mimo wspólnych ram prawnych, obserwuje się znaczne zróżnicowanie podejść do kwestii kontroli posiadania NSP. Przykładowo, w niektórych państwach widoczna jest tendencja do ograniczania roli prawa karnego na rzecz środków administracyjnych lub zdrowotnych, podczas gdy inne utrzymują model penalny. Zestawienie tych rozwiązań pozwoliło na ocenę, czy harmonizacja na poziomie unijnym prowadzi do faktycznej konwergencji polityk krajowych, czy też pozostawia państwom znaczną swobodę w tym zakresie. Równocześnie objęłam analizą wybrane państwa spoza UE, reprezentujące odmienne tradycje prawne i strategie przeciwdziałania narkomanii. W tej grupie znalazły się m.in. państwa o szczególnie restrykcyjnych regulacjach (m.in. kraje Azji południowo-wschodniej), jak również kraje stosujące rozwiązania bardziej liberalne, w tym modele dekryminalizacji lub częściowej legalizacji posiadania substancji psychoaktywnych (m.in. Kanada, Nowa Zelandia, Urugwaj). Uwzględniłam także państwa odgrywające istotną rolę w globalnym rynku NSP, zarówno jako producenci (m.in. Chiny czy Indie), jak i obszary tranzytowe (np. Singapur) lub konsumpcyjne (np. Chile). Taki dobór pozwolił na uchwycenie, przynajmniej do pewnego stopnia, zależności pomiędzy uwarunkowaniami geopolitycznymi, społecznymi czy kulturowymi a przyjmowanymi rozwiązaniami prawnymi.

Warto podkreślić, że analiza prawno-porównawcza została w pracy podporządkowana celowi oceny polskiego modelu regulacji. Nie dążyłam do stworzenia uniwersalnej typologii systemów prawnych, lecz do wskazania różnic i podobieństw, które mogą mieć znaczenie dla oceny efektywności i proporcjonalności krajowych rozwiązań. W tym sensie metoda ta miała charakter instrumentalny, służący pogłębieniu analizy dogmatycznej.

W pracy wykorzystałam także elementy metody empirycznej, w szczególności poprzez analizę raportów NIK i GIS oraz danych statystycznych dotyczących przestępczości związanej z NSP oraz praktyki stosowania prawa przez organy ścigania i sądy. Analiza ta miała charakter wtórny (*desk research*) i opierała się na dostępnych źródłach, jak dane policyjne, sądowe, raporty instytucji krajowych czy międzynarodowych. Pozwoliło to na skonfrontowanie wniosków wynikających z analizy normatywnej z rzeczywistym funkcjonowaniem regulacji w praktyce.

4) Struktura pracy

Struktura pracy stanowi konsekwencję zarówno przyjętych założeń metodologicznych, jak i złożonego charakteru analizowanego problemu badawczego, wymagającego wieloaspektowego ujęcia. Konstrukcję pracy podporządkowałam metodzie stopniowego zawężania pola badawczego - od ujęcia ogólnego i teoretycznego, poprzez analizę rozwiązań zagranicznych, aż po ocenę regulacji krajowych - co umożliwiło zachowanie spójności wywodu oraz zapewnienie jego wewnętrznej koherencji.

Rozważania otwiera wstęp o charakterze metodologicznym, w którym określiłam przedmiot i cel pracy, zakres opracowania, a także sformułowałam zasadnicze problemy badawcze i odpowiadające im hipotezy. Wskazałam ponadto zastosowane metody i techniki badawcze oraz sposób organizacji procesu badawczego, co pozwoliło na osadzenie dalszych analiz w przyjętym paradygmacie badawczym. Wstęp zawiera również syntetyczny przegląd literatury przedmiotu, stanowiący punkt odniesienia dla podejmowanych rozważań oraz uzasadnienie potrzeby podjęcia analiz w zaproponowanym zakresie.

Pierwszą część pracy ukształtowałam jako teoretyczno-wprowadzającą, służącą zbudowaniu szerokiego kontekstu dla dalszych analiz. W jej ramach przedstawiłam genezę oraz rozwój zjawiska używania substancji psychoaktywnych, wskazując na jego trwałe zakorzenienie w historii ludzkości oraz ewolucyjny charakter zarówno samych substancji, jak i mechanizmów ich kontroli. Szczególne miejsce poświęciłam problematyce NSP, ukazując je jako efekt dynamicznych przemian rynku narkotykowego oraz reakcji na restrykcyjną politykę prohibicyjną. W dalszej kolejności dokonałam analizy regulacji międzynarodowych i unijnych, eksponując brak jednoznacznych rozwiązań na poziomie prawa międzynarodowego

publicznego oraz jednocześnie rozwijanie się wielopoziomowych mechanizmów reagowania na zagrożenia związane z NSP w ramach struktur UE. Istotnym elementem tej części uczyniłam także omówienie modeli definiowania NSP oraz pierwszych prób ich kontroli, które unaocznily dualizm podejść - od włączania NSP do istniejących systemów kontroli po tworzenie odrębnych konstrukcji normatywnych. Część tę zamknęła analiza ewolucji polskiego ustawodawstwa narkotykowego, ukazującą stopniowe zaostrzanie polityki karnej oraz przechodzenie od modelu administracyjnego - jako rzekomo nieefektywnego - do modelu penalnego, co stanowi istotne tło dla dalszych rozważań.

Drugą część pracy ujęłam jako komparatystyczną i przeglądową, a jej zasadniczym celem uczyniłam ukazanie różnorodności rozwiązań przyjmowanych w poszczególnych systemach prawnych w odniesieniu do problematyki NSP, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za ich posiadanie. Konstrukcję tej części oparłam na kryterium członkostwa w UE, co pozwoliło wyodrębnić regulacje państw członkowskich oraz państw trzecich, a tym samym uchwycić wpływ prawa unijnego na kształt krajowych polityk narkotykowych. Analizę poszczególnych państw przeprowadziłam według jednolitego schematu obejmującego genezę problemu NSP, podstawy prawne regulacji, charakterystykę odpowiedzialności za posiadanie tych substancji oraz konsekwencje prawne wynikające z naruszenia obowiązujących przepisów. Jednocześnie przyjąłam funkcjonalne kryterium porządkujące, oparte na sposobie regulacji zagadnienia NSP, co umożliwiło mi wyróżnienie modeli opartych na odrębnym ustawodawstwie, modeli wykorzystujących istniejące regulacje narkotykowe oraz rozwiązań mieszanych. Takie ujęcie pozwoliło nie tylko na uporządkowanie materiału badawczego, ale również na wstępną ocenę poszczególnych modeli regulacji.

Trzecią część pracy poświęciłam analizie regulacji polskich, traktując ją jako główny punkt prowadzonych rozważań. W jej ramach dokonałam rekonstrukcji genezy kryminalizacji posiadania NSP, wskazując na istotne niedostatki procesu legislacyjnego oraz związane z nimi kontrowersje natury konstytucyjnej. Następnie przeprowadziłam analizę dogmatyczną obowiązujących przepisów, obejmującą interpretację znamion czynu zabronionego, charakterystykę dobra prawnego oraz analizę strony podmiotowej i przedmiotowej czynu zabronionego z art. 62b ustawy. Istotnym elementem tej części uczyniłam również odniesienie do praktyki stosowania prawa, oparte na danych empirycznych pochodzących z działalności organów ścigania i sądów, co umożliwiło mi ocenę rzeczywistego funkcjonowania analizowanych regulacji. Rozważania te uzupełniłam o analizę komparatystyczną, w ramach której polski model odpowiedzialności za posiadanie NSP zestawiałam z rozwiązaniami przyjmowanymi w wybranych państwach, co pozwoliło mi na identyfikację kluczowych różnic

oraz ocenę jego miejsca wśród współczesnych modeli polityki narkotykowej. Analizę tę osadziłam w szerszym kontekście dyskusji nad efektywnością podejścia represyjnego oraz rosnącym znaczeniem koncepcji redukcji szkód.

Pracę zamyka podsumowanie, które ma charakter syntetyczny i problemowy, a nie jedynie sprawozdawczy. Dokonałam w nim weryfikacji postawionych hipotez badawczych oraz sformułowałam wnioski odnoszące się do zasadności i efektywności obowiązujących rozwiązań prawnych. W tej części przedstawiłam również postulaty *de lege ferenda*, koncentrujące się na kierunkach możliwych zmian legislacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wyważenia między funkcją represyjną prawa karnego a ochroną autonomii jednostki oraz efektywnością polityki narkotykowej w kontekście dynamicznie zmieniającego się rynku NSP.

5) Wnioski końcowe

W świetle przeprowadzonych w pracy analiz należy stwierdzić, że problematyka NSP stanowi zjawisko o wielu wymiarach, wymagające podejścia interdyscyplinarnego i refleksji zarówno dogmatycznej, jak i pragmatycznej. Pierwsza hipoteza, zakładająca złożony charakter uwarunkowań rozwoju rynku NSP, została potwierdzona w sposób jednoznaczny. Dynamiczny wzrost liczby nowych związków psychoaktywnych nie jest jedynie efektem przypadkowego procesu chemicznego, jest rezultatem nakładania się czynników prawnych, społeczno-kulturowych, ekonomicznych i technologicznych. Polityka prohibicyjna XX i XXI w., realizowana poprzez coraz surowsze i bardziej rozbudowane regulacje w zakresie kontroli substancji psychoaktywnych, stała się istotnym bodźcem do poszukiwania substancji nieobjętych jeszcze zakazami. Ten „efekt odbicia” polegający na szybkim wprowadzaniu do obrotu związków chemicznych o modyfikowanej strukturze, mających omijać obowiązujące restrykcje, związany jest z globalizacją handlu, rozwojem technologii produkcyjnych i komunikacyjnych oraz dostępem do informacji o składnikach tych substancji. Społeczno-kulturowe uwarunkowania posiadania i używania NSP, w tym ich percepcja jako legalnych, względnie bezpiecznych środków, dodatkowo wzmacniają ich atrakcyjność, szczególnie wśród młodszych grup społecznych.

Weryfikacja drugiej hipotezy, dotyczącej adekwatności systemów regulacji, wykazała, że klasyczne formy kontroli oparte na wpisywaniu substancji na listy kontrolowane są niewystarczające wobec tempa innowacji chemicznej i elastyczności nielegalnego rynku. Analiza porównawcza trzech dominujących modeli prawnych: indywidualnego, analogowego i generycznego wykazała, że każdy z nich ma określone walory i ograniczenia. Model indywidualny, choć jasny i precyzyjny, reaguje z opóźnieniem, co stwarza lukę czasową

wykorzystywaną przez producentów NSP. Model analogowy, stosowany w niektórych państwach (np. w USA) pozwala szybciej objąć kontrolą substancje chemicznie podobne do zakazanych, lecz budzi poważne zastrzeżenia z punktu widzenia zasady *nullum crimen sine lege*. Model generyczny, przyjęty np. w Austrii, Niemczech czy w Polsce, daje większą elastyczność legislacyjną, lecz wymaga wysokiego poziomu specjalistycznej wiedzy toksykologicznej i chemicznej, co wciąż stawia wyzwania interpretacyjne i praktyczne.

Potwierdzeniem trzeciej hipotezy, dotyczącej dominujących klas NSP, jest analiza rynku substancji, które obecnie budzą największe obawy zdrowotne i społeczne: syntetycznych kannabinoidów, syntetycznych katynonów i syntetycznych opioidów. Syntetyczne kannabinoidy, silniejsze od naturalnego THC, przyczyniły się do licznych ostrych zatruc i powikłań psychotycznych zarówno w Europie Zachodniej, jak i w USA. Syntetyczne katynony, popularne w scenie klubowej w krajach takich jak Hiszpania czy Holandia, wywołują stany pobudzenia, lęku i zaburzeń snu. Najpoważniejsze jednak konsekwencje zdrowotne związane są z syntetycznymi opioidami – pochodnymi fentanylu i nitazenami – które w wielu państwach, przede wszystkim w USA i Kanadzie, doprowadziły do kryzysu przedawkowań i śmierci tysięcy osób.

Analizując czwartą hipotezę, dotyczącą norm międzynarodowych i unijnych, stwierdzam, że brak spójnej, ponadnarodowej regulacji odnoszącej się wprost do posiadania NSP prowadzi do znaczących różnic między państwami. Międzynarodowe konwencje ONZ nie odnoszą się bezpośrednio do NSP, a proces włączania nowych substancji do kontroli następuje indywidualnie i często z dużym opóźnieniem. W prawie UE, mimo rozszerzenia definicji narkotyku o NSP, państwa członkowskie zachowują znaczną swobodę w kształtowaniu zakresu odpowiedzialności (także karnej), co skutkuje różnorodnością modeli implementacyjnych.

Weryfikacja piątej hipotezy potwierdza, że współpraca międzynarodowa, zarówno w ramach organizacji takich jak Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (obecnie EUDA), jak i Biura ONZ ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC), jest kluczowa dla skutecznego reagowania na dynamicznie pojawiające się substancje. Działające systemy wczesnego ostrzegania (np. EWS) oraz platformy interdyscyplinarnej współpracy ekspertów (ISSED) umożliwiają państwom członkowskim wymianę informacji i ocenę ryzyka oraz podejmowanie decyzji o objęciu kontrolą. Jednocześnie zidentyfikowałam luki w uczestnictwie krajów o słabszych systemach monitorowania, zwłaszcza w Afryce i części Azji, co wskazuje na potrzebę wsparcia globalnych mechanizmów współpracy.

Potwierdziłam szóstą hipotezę, iż regulacja zawarta w art. 62b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii rodzi poważne wątpliwości dogmatyczne i konstytucyjne. Brak

precyzyjnych znamion czynu zabronionego i niedookreślona definicja NSP prowadzą do trudności interpretacyjnych oraz ryzyka naruszenia zasady legalizmu i zasady państwa prawnego. Również konstrukcja pojęcia sprawcy i znamienia posiadania wymaga rozróżnienia między posiadaniem a używaniem, co w polskiej praktyce skutkuje poszerzeniem zakresu odpowiedzialności karnej wobec użytkowników.

W odniesieniu do siódmej hipotezy przyjął, że wykorzystanie danych empirycznych i statystycznych, jak raporty NIK, PIS, GIS czy badania populacyjne ESPAD, pozwoli nie tylko uchwycić dynamikę tego zjawiska w skali krajowej, ale także ocenić skuteczność dotychczasowych rozwiązań legislacyjnych i instytucjonalnych. W świetle zgromadzonych materiałów mogę stwierdzić, że hipoteza o ich nieskuteczności znalazła potwierdzenie. Dane wskazują na istotne braki systemowe: niewystarczającą skuteczność egzekucji kar administracyjnych, ograniczone narzędzia prawne dla inspekcji sanitarnej, niedostateczną koordynację działań oraz opóźnienia w aktualizacji wykazów substancji kontrolowanych. Co więcej, dane epidemiologiczne obrazują, że rynek NSP reaguje adaptacyjnie na zmiany legislacyjne, wprowadzając nowe i często bardziej toksyczne związki. Na tej podstawie dochodzę do wniosku, że dotychczasowy model polityki narkotykowej, oparty głównie na środkach represyjnych, nie odpowiada aktualnym realiom społecznym i zdrowotnym ani dynamice rynku NSP. Skuteczna interwencja powinna łączyć lepsze monitorowanie zjawiska, profilaktykę, edukację opartą na dowodach naukowych oraz rozwój polityki redukcji szkód. Tylko takie podejście może być adekwatne i realnie ograniczać ryzyko dla jednostek i społeczeństwa.

W odniesieniu do hipotezy ósmej doszłam do wniosku, że zróżnicowanie polityk narkotykowych w państwach członkowskich UE ma charakter fundamentalny i przekłada się bezpośrednio na skuteczność podejmowanych działań wobec NSP. Analiza porównawcza pokazuje wyraźnie, że modele oparte wyłącznie na represji nie przynoszą oczekiwanych rezultatów ani w zakresie ograniczenia podaży, ani redukcji szkód zdrowotnych. Jednocześnie obserwuję, że państwa, które wdrożyły rozwiązania mieszane, łączące instrumenty administracyjne, zdrowotne i społeczne, osiągają bardziej stabilne i korzystne efekty. W konsekwencji uznaję, że dalsze utrzymywanie w Polsce restrykcyjnego, penalnego modelu nie znajduje wystarczającego uzasadnienia empirycznego i wymaga zasadniczej rewizji w kierunku podejścia bardziej zrównoważonego i opartego na dowodach naukowych.

W odniesieniu do hipotezy dziewiątej potwierdziłam, że polityki narkotykowe państw spoza UE cechuje równie wysoki poziom zróżnicowania, przy czym ich kształt determinowany jest przede wszystkim przez czynniki wewnętrzne, a nie zobowiązania międzynarodowe.

Analiza tych rozwiązań doprowadziła do wniosku, że nawet w ramach obowiązujących konwencji możliwe jest prowadzenie polityki bardziej elastycznej, zorientowanej na zdrowie publiczne i redukcję szkód. Przykłady państw, które zdecydowały się na liberalizację wybranych obszarów polityki narkotykowej, wskazują, że odejście od czysto represyjnego modelu nie tylko nie prowadzi do eskalacji problemu, lecz może sprzyjać jego skuteczniejszemu ograniczaniu. W konsekwencji uznaję, że kierunek zmian powinien uwzględniać większą adaptacyjność regulacji oraz ich lepsze dostosowanie do realiów społecznych i zdrowotnych, zamiast bezrefleksyjnego utrzymywania modelu penalnego.

Wreszcie dziesiąta hipoteza, zakładająca konieczność odejścia od wyłącznie represyjnego modelu polityki wobec NSP na rzecz podejścia zrównoważonego, także została potwierdzona. Przykłady Portugalii, Czech, Hiszpanii czy Niemiec, w których konsumenckie posiadanie w niewielkich ilościach nie prowadzi automatycznie do odpowiedzialności karnej, a polityka redukcji szkód i zdrowotna stanowią integralną część strategii, pokazują, że policyjne i karne instrumenty same w sobie nie ograniczają popytu, a często pogłębiają marginalizację użytkowników. Polska, pozostając w większości reagowania w sferze karnej, znajduje się w konserwatywnej części spektrum polityki narkotykowej, co w dłuższej perspektywie ogranicza jej skuteczność i rodzi potrzebę reform, które uwzględnią doświadczenia międzynarodowe, zarówno państw europejskich, jak i krajów rozwiniętych spoza UE.

W świetle przeprowadzonych badań oraz weryfikacji dziesięciu hipotez należy stwierdzić, że problematyka NSP wymaga podejścia interdyscyplinarnego, łączącego analizę prawną, socjologiczną i medyczną. Wyniki mojej pracy potwierdzają złożony charakter uwarunkowań rozwoju rynku NSP, ujawniając dynamiczne oddziaływanie czynników prawnych, społecznych i technologicznych, które wspólnie napędzają popyt i podaż tych substancji. Na tej podstawie sformułowałam szereg postulatów *de lege ferenda* pod adresem polskiego ustawodawcy, które w mojej ocenie są niezbędne dla skutecznej i adekwatnej polityki wobec NSP.

Po pierwsze, uważam, że zasadne jest rozważenie dekryminalizacji posiadania NSP – albo częściowej, odnoszącej się do niewielkich ilości na własny użytek, albo pełnej, wobec każdej ilości niekwalifikującej się jako znaczna. Obecne przepisy przewidujące odpowiedzialność karną za „drobne posiadanie” nie znajdują wystarczającego uzasadnienia ani w badaniach nad efektywnością represji, ani w celach polityki zdrowotnej. Karanie użytkowników, zwłaszcza młodych osób eksperymentujących z NSP, skutkuje przede wszystkim pogłębieniem wykluczenia społecznego i ograniczeniem dostępu do adekwatnej pomocy. Alternatywą mogłoby być wprowadzenie narzędzi administracyjnych, inspirowanych

doświadczeniem Portugalii, takich jak obowiązkowe konsultacje z terapeutą czy skierowanie do odpowiednich programów edukacyjnych. Równocześnie warto zwrócić uwagę na model brazylijskiego FUNAD, który integruje politykę karną z działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi, terapeutycznymi i reintegracyjnymi, finansując te działania m.in. ze środków pochodzących z konfiskaty mienia powiązanego z przestępczością narkotykową. Takie rozwiązania pokazują, że możliwe jest połączenie skutecznej kontroli z polityką społeczną i zdrowotną.

Po drugie, należy zwiększyć rolę instytucji zdrowia publicznego w reagowaniu na używanie NSP. W Polsce wciąż brakuje kompleksowego podejścia do profilaktyki i leczenia, co ogranicza skuteczność działań prewencyjnych. Stoję na stanowisku, iż rozwój narzędzi opartych na redukcji szkód, jak punkty testowania substancji, kampanie informacyjne skierowane do użytkowników, wydawanie naloksonu czy programy interwencji w środowisku imprezowym, pozwoliłyby nie tylko ograniczyć ryzyko powikłań zdrowotnych, ale także budować bardziej realistyczny i efektywny model polityki wobec osób używających NSP. Takie rozwiązania funkcjonują w wielu krajach UE, np. w Portugalii, Niemczech czy w Czechach, i stanowią uznaną dobrą praktykę w zakresie zdrowia publicznego.

Kolejnym istotnym postulatem jest reforma systemu klasyfikacji substancji, w tym zakończenie automatycznego dopisywania nowych związków do listy środków kontrolowanych niezależnie od ich rzeczywistego poziomu ryzyka. W mojej opinii jedynie rzetelna klasyfikacja powinna decydować o zakresie odpowiedzialności oraz rodzaju i wymiarze sankcji. Obecnie posiadanie różnych substancji – od marihuany po heroinę – podlega ściganiu na podstawie tego samego przepisu, co nie odzwierciedla ich zróżnicowanego potencjału ryzyka. Dlatego postuluję wprowadzenie mechanizmów pozwalających na różnicowanie substancji pod kątem ich realnej szkodliwości, zarówno dla zdrowia jednostki, jak i społeczeństwa. Taki system umożliwiłby proporcjonalne reagowanie państwa i ograniczenie nadmiernego stosowania prawa karnego wobec mniej niebezpiecznych substancji. W tym kontekście warto rozważyć także elastyczne podejście do karania w zależności od kontekstu sytuacyjnego, np. użytkowania rekreacyjnego, posiadania w pobliżu placówek edukacyjnych czy udziału w obrocie – co znajduje odzwierciedlenie w regulacjach m.in. Kanady, Brazylii i Chile.

Nie mniej istotna pozostaje reforma polityki edukacyjnej. Obecne programy profilaktyczne oparte na modelu abstynencyjnym nie odpowiadają rzeczywistym potrzebom młodzieży ani specyfice środowiska cyfrowego, w którym funkcjonują. Postuluję wprowadzenie edukacji rzetelnej, opartej na dowodach naukowych, obejmującej kwestie

bezpieczeństwa, redukcji szkód oraz ocenie potencjalnego ryzyka, co pozwoliłoby młodym ludziom podejmować bardziej świadome decyzje w zakresie eksperymentowania z NSP. Raporty GIS wskazują na obecność niebezpiecznych zanieczyszczeń (np. fentanylu, kokainy) w płynie do waporyzacji przeznaczonym do e-papierosów, co dodatkowo podkreśla konieczność edukacji o ryzyku i substancjach obecnych na rynku.

Ostatnim, lecz nie mniej ważnym postulatem, jest wzmocnienie koordynacji między służbami medycznymi, socjalnymi i policyjnymi. System reagowania na problem NSP powinien być bardziej zintegrowany i ukierunkowany na wsparcie, a nie tylko represję, na wzór rozwiązań urugwajskich. Tworzenie lokalnych sieci współpracy między placówkami zdrowotnymi, szkołami, organizacjami pozarządowymi i organami ścigania stanowi skuteczną metodę ograniczania szkód społecznych i zdrowotnych, co potwierdzają doświadczenia wielu europejskich miast.

Współczesne wyzwania związane z NSP wymagają nie tylko nowego języka debaty, ale przede wszystkim konkretnych zmian legislacyjnych i instytucjonalnych. Polska, pozostająca w tyle za wieloma krajami europejskimi, ma szansę zbudować model polityki narkotykowej bardziej wyważony, oparty na wiedzy naukowej i respektujący prawa człowieka. Zaproponowane postulaty *de lege ferenda* – obejmujące dekryminalizację, wzmocnienie roli zdrowia publicznego, reformę klasyfikacji substancji, nowoczesną edukację oraz integrację działań instytucji – nie stanowią rewolucji, lecz konieczne dostosowanie polityki do realiów, w których tradycyjny model represji nie jest już wystarczający.

Na zakończenie chciałabym podkreślić, iż w monografii ukazuję NSP jako zjawisko dynamiczne, adaptacyjne i w istocie „uciekające” regulacjom prawnym, co wymaga odejścia od klasycznego modelu represji. Należy wyraźnie zaznaczyć, że prowadzone przeze mnie badania wpisują się w jeden z najtrudniejszych współcześnie obszarów styku prawa i polityki zdrowia publicznego, który w polskiej literaturze przedmiotu pozostaje nadal niedostatecznie opracowany.

Drugim kluczowym elementem moich badań, który chciałabym uwypuklić, jest ich metodologiczna wielowymiarowość. Podkreślenia wymaga, że nie ograniczam się wyłącznie do analizy dogmatycznoprawnej, lecz łączę ją z analizą danych empirycznych (NIK, PIS, GIS, ESPAD) oraz perspektywą komparatystyczną. Takie ujęcie pozwala wykazać, że formułowane przeze mnie wnioski nie mają charakteru spekulatywnego, lecz opierają się na danych naukowych oraz obserwacji rzeczywistego funkcjonowania regulacji w praktyce.

Istotnym elementem monografii jest również krytyczna ocena obowiązującego modelu regulacji. W swoich analizach konsekwentnie wykazuję, że model represyjny okazuje się

nieadekwatny wobec zjawiska NSP, nie tylko w wymiarze jego ograniczonej skuteczności, lecz także w aspekcie jego potencjalnie niekorzystnych konsekwencji jak adaptacyjność rynku, wzrost toksyczności substancji czy trudności identyfikacyjne. Jest to o tyle istotne, iż analiza nie ogranicza się wyłącznie do deskrypcji obowiązujących regulacji, lecz obejmuje także ich ocenę z perspektywy rzeczywistej efektywności.

Kolejnym istotnym elementem jest wymiar komparatystyczny prowadzonych badań. Wykazuję w nich, że polityki narkotykowe państw UE cechują się znacznym zróżnicowaniem, a jednocześnie możliwe jest zidentyfikowanie modeli bardziej efektywnych, w szczególności opartych na redukcji szkód i podejściu zdrowotnym. Na tym tle Polska jawi się jako państwo o relatywnie konserwatywnym, penalnym modelu regulacji. Perspektywa ta pozwala osadzić formułowane przeze mnie wnioski w szerszym kontekście międzynarodowym, wykraczającym poza analizę o charakterze wyłącznie krajowym.

Nie można również pominąć wniosków *de lege ferenda*, które nie mają charakteru wyłącznie postulatycznego, lecz stanowią logiczną konsekwencję przeprowadzonych badań. W szczególności wskazuję na potrzebę dekryminalizacji posiadania niewielkich ilości substancji, przesunięcia akcentu z represji na ochronę zdrowia publicznego i redukcję szkód, reformy systemu klasyfikacji substancji poprzez odejście od mechanizmów automatycznych, a także rozwoju narzędzi instytucjonalnych oraz poprawy koordynacji systemowej.

W konkluzji pragnę zaakcentować zasadniczą tezę pracy, zgodnie z którą współczesny model polityki narkotykowej, oparty przede wszystkim na instrumentach represyjnych, nie odpowiada dynamice zjawiska NSP, natomiast skuteczna regulacja tego obszaru wymaga podejścia zintegrowanego, opartego na danych naukowych oraz priorytecie ochrony zdrowia.

4.2. Pozostały dorobek naukowo-badawczy.

Obszary badawcze:

1) Polityka narkotykowa i przestępczość narkotykowa

Głównym i wiodącym obszarem mojej działalności naukowej są zagadnienia związane z polityką narkotykową oraz przestępczością narkotykową, ujmowane w sposób interdyscyplinarny, z wykorzystaniem instytucji prawa karnego, kryminologii, nauk o bezpieczeństwie oraz elementów polityki zdrowia publicznego. Obszar ten rozwijam od ponad dziesięciu lat, traktując go jako kluczowy kierunek badawczy, w ramach którego koncentruję się przede wszystkim na aspektach popytowych zjawiska narkomanii, mechanizmach kształtujących zachowania użytkowników substancji psychoaktywnych oraz skuteczności strategii prewencyjnych i reakcji penalnej państwa.

Centralne miejsce w moich badaniach zajmuje problematyka posiadania narkotyków, w tym w szczególności tzw. konsumenckiego posiadania, analizowana zarówno w ujęciu dogmatycznoprawnym, jak i empirycznym. Prowadzone przeze mnie analizy obejmują ocenę obowiązujących regulacji prawnych, w szczególności ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 2005 r., ich wykładni oraz praktyki stosowania prawa, a także próbę określenia rzeczywistego wpływu tych regulacji na skalę i strukturę przestępczości narkotykowej. W tym kontekście istotnym elementem badań jest wykorzystanie danych statystycznych, raportów organizacji krajowych i międzynarodowych oraz wyników badań społecznych, co pozwala na krytyczną ocenę efektywności obowiązującego modelu penalnego.

Znaczną część dorobku naukowego stanowią publikacje poświęcone NSP, które traktuję jako jedno z najistotniejszych wyzwań współczesnej polityki narkotykowej. W swoich pracach analizuję modele legislacyjne stosowane w różnych państwach oraz wskazuję na problemy związane z dynamicznym charakterem tego zjawiska, w tym trudności w identyfikacji substancji, opiniowaniu sędowo-ekspertskim oraz skutecznym ściganiu przestępstw.

Dorobek w analizowanym obszarze obejmuje m.in. dwie monografie, a także artykuły publikowane w punktowanych czasopismach naukowych, w których podejmuję takie zagadnienia, jak: modele definiowania NSP, konstytucyjne granice kryminalizacji, problem tzw. wypadku mniejszej wagi, analiza dobra prawnego chronionego przez przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, czy też wpływ represyjności prawa na poziom konsumpcji narkotyków. Istotnym nurtem moich badań są również kwestie związane z tzw. medyczną marihuaną, ewolucją regulacji prawnych w tym zakresie oraz oceną ich funkcjonowania w praktyce. Ważnym uzupełnieniem działalności są opracowania popularnonaukowe oraz o charakterze raportów, a także cykle tekstów eksperckich do projektów dotyczące substancji psychoaktywnych oraz zmian legislacyjnych w obszarze prawa narkotykowego. Do publikacji spośród tego obszaru badawczego zaliczam prace wyszczególnione w wykazie osiągnięć naukowych stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku w pkt I oraz w pkt II ppkt 1 pod numerami: 1, 3, 7, 10, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 57, 61, 63 oraz 64-77 stanowiące cykl 14 tekstów (we współautorstwie z dr M. Rymanowskim) na stronie www.chemisit.pl w zakładce *baza wiedzy*. Ponadto uwzględniam także rozdział w monografii oraz artykuły pozostające na etapie procedury wydawniczej ujęte w wykazie osiągnięć naukowych w pkt II ppkt 2 pod numerami: 11, 49 oraz 50.

Zainteresowania badawcze znajdują także odzwierciedlenie w aktywności konferencyjnej, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Uczestniczyłam w licznych konferencjach naukowych poświęconych problematyce przestępczości narkotykowej,

NSP oraz szerzej – współczesnym zagrożeniom społecznym i bezpieczeństwu. Wystąpienia prezentowałam m.in. podczas konferencji dotyczących problematyki dopalaczy, przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, analizy społeczeństwa polskiego czy interdyscyplinarnych ujęć przestępczości. Szczególne znaczenie w aktywności naukowej mają konferencje międzynarodowe, które umożliwiają konfrontację wyników badań z perspektywy globalnej. Prezentowałam wyniki swoich badań m.in. podczas konferencji na uniwersytetach w Wilnie, Granadzie czy Neapolu, a także uczestniczyłam w wyspecjalizowanych wydarzeniach poświęconych NSP, takich jak międzynarodowe konferencje czy sympozja organizowane przy udziale instytucji takich jak UNODC, ISSED czy DEA. W ramach tych wydarzeń nie tylko prezentowałam referaty czy postery naukowe, ale również aktywnie uczestniczyłam w dyskusjach eksperckich dotyczących aktualnych wyzwań związanych z rynkiem narkotykowym oraz kierunków rozwoju polityki narkotykowej.

Istotnym elementem aktywności konferencyjnej są również wystąpienia poświęcone problematyce uzależnień wśród młodzieży oraz prezentacja wyników badań empirycznych, w tym analiz opartych na danych ESPAD. Udział w kongresach i konferencjach poświęconych bezpieczeństwu młodzieży pozwala mi na łączenie badań nad polityką narkotykową z analizą szerszych zjawisk społecznych oraz identyfikacją nowych obszarów ryzyka. Podejmowane badania wpisują się w aktualną, międzynarodową debatę nad kierunkami rozwoju polityki narkotykowej, ze szczególnym uwzględnieniem dysonansu pomiędzy podejściem represyjnym a modelami opartymi na redukcji szkód i ochronie zdrowia publicznego.

Wśród wystąpień prezentowanych na konferencjach naukowych, forach oraz zebraniach naukowych należy wskazać aktywny udział w wydarzeniach ujętych w wykazie osiągnięć naukowych, stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, w pkt II ppkt 2 pod numerami: 5, 6, 7, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28 oraz 29.

Ważnym elementem aktywności naukowej jest także udział w międzynarodowych środowiskach badawczych – jestem członkiem *The International Society for the Study of Emerging Drugs* (ISSED) oraz *UNODC Synthetic Drug Strategy Community*, co umożliwia stałe monitorowanie globalnych trendów w zakresie polityki narkotykowej oraz aktywne uczestnictwo w międzynarodowej debacie naukowej i eksperckiej.

Uzupełnieniem działalności badawczej są projekty naukowe, w ramach których prowadzę badania empiryczne. Uczestniczę w projekcie „Popularyzacja nauki o prawie i bezpieczeństwie wśród młodzieży”, realizowanym w ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II”, w ramach którego opracowałam materiały dotyczące konsekwencji prawnych uzależnień oraz problemu legalizacji tzw. miękkich narkotyków w

kontekście bezpieczeństwa publicznego. Jestem również członkiem zespołu badawczego w projekcie naukowo-badawczym „Współczesne patologie wśród młodzieży szkolnej” (2024–2026), w ramach którego uczestniczyłam w realizacji badań empirycznych, analizie ich wyników oraz opracowaniu raportu dotyczącego uzależnień behawioralnych i substancjalnych wśród młodzieży. Projekt ten, realizowany w skali ogólnopolskiej, obejmował zarówno diagnozę zjawiska, jak i formułowanie rekomendacji dla jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji edukacyjnych, a także działania szkoleniowe skierowane do pracowników oświaty i samorządów.

Istotnym elementem aktywności jest również współorganizacja konferencji naukowych dla społeczności akademickiej WSPiA, poświęconych problematyce narkotykowej oraz szerzej – bezpieczeństwu i przestępczości, takich jak: *Narkotyki w polskim prawie* (2020), *Prawo na straży życia i zdrowia* (2021), *Przestępczość narkotykowa w Polsce i na świecie* (2023), *Przestępczość zorganizowana* (2024) oraz *Problematyka przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu w świetle doktryny i judykatury* (2025). Na marginesie dodam także, iż prowadzę zajęcia dydaktyczne (wybieralne) na podstawie autorskiego scenariusza zajęć w WSPiA: *Przestępczość narkotykowa* oraz *Współczesne patologie wśród młodzieży*.

Na zakończenie należy podkreślić, że uzupełnieniem dorobku naukowego są również działania o charakterze popularno-naukowym. Współtworzę, wraz z dr. M. Rymanowskim, cykl specjalistycznych opracowań publikowanych w „bazie wiedzy” na stronie internetowej chemisit.pl, poświęconych m.in. NSP, związkom z grupy fentanyli, GHB, problematyce prowadzenia pojazdów pod wpływem środków odurzających oraz zmianom legislacyjnym w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Opracowania te stanowią formę łączenia wiedzy naukowej z praktyką oraz wpisują się w proces upowszechniania wiedzy o zagrożeniach związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i ich konsekwencjach prawnych.

2) Patologie wśród młodzieży i przestępczość nieletnich

Dorobek naukowy we wskazanym obszarze koncentruje się wokół problematyki patologii zachowań młodzieży oraz przestępczości nieletnich, analizowanych z perspektywy nauk prawnych i kryminologii. Jest to najnowszy kierunek badań, rozwijany konsekwentnie od około pięciu lat, stanowiący odpowiedź na dynamicznie zmieniające się zagrożenia społeczne dotyczące młodych ludzi. W centrum moich zainteresowań badawczych znajduje się diagnoza współczesnych form zachowań ryzykownych i patologicznych wśród młodzieży. Analizuję zarówno uzależnienia substancjalne, jak i behawioralne, traktując je jako istotny element szerszego zjawiska patologii społecznych. Równolegle podejmuję problematykę przestępczości nieletnich, koncentrując się na identyfikacji czynników ryzyka, mechanizmów

prowadzących do naruszeń prawa oraz społecznych i prawnych konsekwencji tych zachowań. Istotnym elementem badań jest analiza rozwiązań legislacyjnych regulujących odpowiedzialność nieletnich. Szczególną uwagę poświęcam zmianom wprowadzonym ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Interesuje mnie nie tylko warstwa normatywna tych regulacji, ale również ich praktyczne oddziaływanie, zwłaszcza w kontekście relacji między funkcją represyjną a wychowawczą prawa oraz skutecznością przyjętych rozwiązań w ograniczaniu zjawisk patologicznych.

W moim dorobku ważne miejsce zajmują badania dotyczące uzależnień wśród młodzieży, w tym analiza skali i uwarunkowań używania substancji psychoaktywnych. Wykorzystuję w tym zakresie dane empiryczne, m.in. wyniki badań ESPAD oraz badania własne, co pozwala na prowadzenie analiz porównawczych oraz ocenę wpływu polityki narkotykowej, w szczególności stopnia represyjności przepisów na zachowania młodzieży. Podejmuję również refleksję nad konsekwencjami prawnymi uzależnień oraz nad społecznymi skutkami ewentualnych zmian w polityce narkotykowej, w tym zagadnieniem legalizacji tzw. miękkich narkotyków.

Dorobek obejmuje artykuły naukowe, rozdziały w monografiach zbiorowych oraz opracowania eksperckie i raporty z badań. Publikacje te mają charakter zarówno teoretyczny, jak i empiryczny – od ogólnej charakterystyki zjawiska patologii wśród młodzieży, przez analizy konkretnych form uzależnień, aż po szczegółowe rozważania dotyczące odpowiedzialności prawnej nieletnich i funkcjonowania systemu resocjalizacji. Szczególnie istotne są dla mnie badania zespołowe zakończone opracowaniem raportów dotyczących współczesnych patologii wśród młodzieży szkolnej, które mają wymiar nie tylko teoretyczny, ale również praktyczny. Do dorobku w ramach wskazanego obszaru badawczego zaliczam prace wyszczególnione w wykazie osiągnięć naukowych stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, ujęte w pkt II ppkt 1 pod numerami: 4, 9, 10, 46, 56, 60, 61, 63.

Uzupełnieniem tej działalności jest aktywny udział w konferencjach naukowych i kongresach, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Prezentuję na nich wyniki swoich badań dotyczących m.in. zmian w modelu postępowania wobec nieletnich, skali i uwarunkowań używania narkotyków przez młodzież oraz szeroko rozumianych współczesnych zagrożeń dla bezpieczeństwa młodych ludzi. Udział w tych wydarzeniach umożliwia mi konfrontację własnych ustaleń z dorobkiem innych badaczy oraz wpisanie prowadzonych badań w szerszy dyskurs naukowy. Wśród konferencji naukowych i zebrań naukowych dotyczących omawianej problematyki, w których brałam czynny udział, należy wskazać te, o

których mowa w wykazie osiągnięć naukowych stanowiących załącznik nr 3 do wniosku, pkt II ppkt 2 o numerach: 12, 23, 24 i 30.

We wrześniu 2026 r. wezmę udział w międzynarodowym kongresie naukowym *Eurocrim 2026*, organizowanym w Warszawie przez *European Society of Criminology (ESC)*. W ramach konferencji zaprezentuję referat poświęcony współczesnym zagrożeniom wśród młodzieży, oparty na wynikach badań własnych przeprowadzonych w ramach projektu, o którym pisałam w pkt 4A ppkt 2 wykazu osiągnięć naukowych. Wystąpienie będzie miało na celu nie tylko przedstawienie wyników badań, ale również ich interpretację w szerszym kontekście społeczno-prawnym oraz sformułowanie wniosków dotyczących profilaktyki i przeciwdziałania zjawiskom patologicznym wśród młodych ludzi. Udział w konferencji stanowi zatem kolejny istotny krok zmierzający do włączenia rezultatów prowadzonych przeze mnie badań w międzynarodowy dyskurs naukowy oraz ich konfrontacji z wynikami badań prowadzonych w innych krajach.

Elementem mojej aktywności naukowej jest także współorganizacja wykładów otwartych (*Nieletni wobec prawa, wykład otwarty SSR w Krośnie A. Lipińskiego*, 2023) i konferencji naukowych (*Internet-cyfrowa przestrzeń rozwoju i zagrożenia*, 2019; *Przestępczość internetowa*, 2024) dla społeczności akademickiej WSPiA, poświęconych problematyce wybranych problemów, w tym cyberzagrożeń, wśród młodzieży.

Istotnym uzupełnieniem działalności naukowej jest aktywność dydaktyczna oraz popularyzatorska, ściśle powiązana z prowadzonymi badaniami. W tym zakresie prowadzę wykłady oraz inne zajęcia dydaktyczne ze studentami, obejmujące m.in. problematykę postępowania w sprawach nieletnich oraz współczesnych patologii wśród młodzieży.

Równolegle angażuję się w realizację projektów naukowo-badawczych oraz naukowo-edukacyjnych, które umożliwiają prowadzenie badań terenowych oraz bezpośredni kontakt ze środowiskiem młodzieży i instytucji odpowiedzialnych za jej bezpieczeństwo. W ramach projektu *Akademia Bezpieczeństwa* (2021–2022) uczestniczyłam w działaniach realizowanych w ramach Młodzieżowej Akademii Prawa i Bezpieczeństwa, dla której opracowałam autorski program zajęć, scenariusze lekcji oraz efekty kształcenia dotyczące odpowiedzialności prawnej, w tym karnej, nieletnich. Prowadziłam również zajęcia w szkołach średnich (łącznie w dziesięciu placówkach na terenie województwa podkarpackiego), co pozwoliło na weryfikację założeń teoretycznych w praktyce edukacyjnej.

Kontynuacją tych działań jest udział w projekcie *Popularyzacja nauki o prawie i bezpieczeństwie wśród młodzieży*, realizowanym w ramach programu *Spółeczna odpowiedzialność nauki II*. W jego ramach opracowałam materiały dydaktyczne i eksperckie

dotyczące konsekwencji prawnych uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki legalizacji tzw. miękkich narkotyków oraz jej potencjalnych skutków dla zdrowia publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Działania te wpisują się w proces popularyzacji wiedzy prawniczej oraz budowania świadomości prawnej młodzieży.

Kluczowym elementem aktywności badawczej jest udział w projekcie naukowo-badawczym *Współczesne patologie wśród młodzieży szkolnej* (2024–2026), realizowanym w ramach inicjatywy *Dobra Administracja*. Jako członek interdyscyplinarnego zespołu badawczego uczestniczę w kompleksowej diagnozie zjawisk patologicznych w środowisku uczniów. W ramach projektu współprowadziłam badania ankietowe w wybranych gminach na terenie kraju, a następnie dokonałam analizy uzyskanych wyników w zakresie uzależnień behawioralnych i substancjalnych. Efektem tych prac było współautorstwo raportu badawczego oraz opracowanie rekomendacji skierowanych do jednostek samorządu terytorialnego i placówek oświatowych. W oparciu o przeprowadzone badania poprowadziłam w kwietniu i maju 2026 r. cykl szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego, poświęconych rozpoznawaniu, reagowaniu i profilaktyce uzależnień wśród młodzieży. Szkolenia te stanowią formę transferu wiedzy naukowej do praktyki i służą wzmacnianiu kompetencji instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i wsparcie młodych ludzi. Na marginesie wspomnę, że opracowana przeze mnie koncepcja programu profilaktyki młodzieżowej, inspirowana islandzkim modelem *Planet Youth*, została wykorzystana jako podstawa działań w szkołach w jednej z gmin województwa podkarpackiego (od września 2026).

Działalność naukowa i edukacyjna w omawianym obszarze pozostaje także związana z długofalowymi projektami naukowo-edukacyjnymi, takimi jak inicjatywa *Bezpieczna Przyszłość - Podkarpacka Młodzieżowa Akademia Prawa i Bezpieczeństwa*, w ramach której uczestniczę w przygotowaniu i realizacji zajęć z zakresu odpowiedzialności prawnej młodzieży oraz popularyzacji wiedzy o prawie.

3) Globalne problemy bezpieczeństwa i polityki karnej

Trzecim, stosunkowo nowym obszarem moich zainteresowań naukowych są współczesne problemy o zasięgu globalnym, które analizuję w sposób interdyscyplinarny, łącząc perspektywę prawa konstytucyjnego, prawa międzynarodowego, prawa karnego oraz kryminologii. Obszar ten obejmuje przede wszystkim trzy wzajemnie powiązane płaszczyzny badawcze: konsekwencje w zakresie bezpieczeństwa w świetle współczesnych konfliktów zbrojnych (w szczególności wojny w Ukrainie), funkcjonowanie międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości, a także przemiany w polityce, w tym narkotykowej, ze szczególnym uwzględnieniem NSP. Impulsem do rozwinięcia tego kierunku badań była dla mnie z jednej

strony zbrojna agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, która unaoczniała skalę wyzwań dla współczesnych systemów prawnych, z drugiej zaś, obserwowane przeze mnie zmiany w obszarze polityki narkotykowej oraz rosnące znaczenie NSP na rynku europejskim i światowym. Zjawiska te analizuję jako elementy szerszych procesów globalnych, które wpływają zarówno na funkcjonowanie państw, jak i na sytuację jednostki.

W ramach pierwszego z wyróżnionych nurtów badawczych zajmuję się problematyką funkcjonowania państwa oraz ochrony praw i wolności jednostki w warunkach nadzwyczajnych. Zagadnienia te podjęłam w szczególności w rozdziale poświęconym systemowi sprawowania władzy oraz prawom i wolnościom obywatelskim w czasie stanu nadzwyczajnego lub stanu wojny w świetle Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. Analiza ta, przygotowana zarówno w języku polskim, jak i ukraińskim, została osadzona w kontekście wojny w Ukrainie i stanowiła próbę odpowiedzi na pytanie o granice ingerencji państwa w sferę praw jednostki w sytuacjach kryzysowych. Problematykę tę prezentowałam również podczas międzynarodowego seminarium polsko-ukraińskiego, podczas którego omawiałam konsekwencje wojny dla współczesnego konstytucjonalizmu europejskiego. Obie wskazane inicjatywy stanowią bezpośrednią konsekwencję udziału w projekcie naukowo-badawczym *Nowoczesna Uczelnia* finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W projekcie tym uczestniczyłam jako współwykonawca części zadań, angażując się zarówno w realizację działań merytorycznych, jak i współtworzenie jego rezultatów naukowych, ukierunkowanych na analizę współczesnych procesów ustrojowych zachodzących w Europie.

Drugim istotnym kierunkiem badań jest analiza funkcjonowania międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości na przykładzie Międzynarodowego Trybunału Karnego, jego roli i kompetencji w kontekście konfliktu w Ukrainie. W artykule opublikowanym w czasopiśmie *Ius Novum* w polskiej i angielskiej wersji językowej, dokonałam oceny zakresu jurysdykcji Trybunału oraz jego realnych możliwości działania w warunkach współczesnego konfliktu zbrojnego. Interesuje mnie przede wszystkim skuteczność międzynarodowych mechanizmów odpowiedzialności karnej oraz problem egzekwowalności prawa międzynarodowego wobec sprawców najpoważniejszych zbrodni.

Trzeci nurt badań, bardzo mocno osadzony w najważniejszym obszarze badawczym, wskazanym w pkt 1, dotyczy przemian w polityce narkotykowej oraz ich konsekwencji prawnych i społecznych. W szczególności zajmuję się analizą funkcjonowania regulacji dotyczących tzw. medycznej marihuany w Polsce, czego efektem jest publikacja poświęcona siedmioletnim doświadczeniom w tym zakresie. W pracy tej podejmuję próbę oceny efektywności przyjętych rozwiązań oraz identyfikacji problemów pojawiających się w praktyce

ich stosowania. Równocześnie analizuję szerszy kontekst globalny, w tym proces stopniowej liberalizacji przepisów dotyczących *cannabis* oraz jego potencjalne konsekwencje dla zdrowia publicznego i bezpieczeństwa, w tym także w kontekście rozwiązań konstytucyjnych. Uzupełnieniem tych rozważań jest problematyka NSP, które stanowią jedno z istotnych wyzwań współczesnej polityki kryminalnej i zdrowotnej. W publikacjach zwracam uwagę na ich dynamiczny charakter, trudności w zakresie kontroli oraz zagrożenia, jakie generują, zwłaszcza w kontekście młodzieży, co łączy ten obszar z głównymi zainteresowaniami badawczymi. Dodatkowym elementem dorobku w tym zakresie są badania o charakterze porównawczym dotyczące ochrony praw jednostki, czego przykładem jest opracowanie poświęcone prawu do prywatności w orzecznictwie trybunałów konstytucyjnych w Polsce i RPA oraz fragmenty książki przedstawionej jako najważniejsze osiągnięcie naukowe po uzyskaniu stopnia naukowego doktora dotyczące omawianej problematyki (w kontekście judykatury m.in. czeskiej, argentyńskiej czy urugwajskiej).

Do publikacji z analizowanego obszaru zaliczam prace (obok tych wskazanych w obszarze badawczym nr 1 dotyczących polityki narkotykowej w wymiarze globalnym) wyszczególnione w wykazie osiągnięć naukowych stanowiących załącznik nr 3 do wniosku w pkt I oraz w pkt II ppkt 1 pod numerami: 1, 4, 8, 43, 45, 47 oraz 11 (na etapie procedury wydawniczej).

Zainteresowania badawcze znajdują odzwierciedlenie w aktywności konferencyjnej. Prezentowałam wyniki swoich badań zarówno na forach międzynarodowych, jak i krajowych, m.in. podczas seminarium polsko-ukraińskiego poświęconego konsekwencjom wojny w Ukrainie, a także w trakcie wystąpień dotyczących regulacji związanych z medyczną marihuaną oraz problematyki polityki narkotykowej w ujęciu globalnym. Wśród wystąpień prezentowanych na konferencjach naukowych, forach oraz zebraniach naukowych należy wskazać aktywny udział w wydarzeniach ujętych w wykazie osiągnięć naukowych, stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, w pkt II ppkt 2 pod numerami: 9, 14, 22 oraz 23.

Od 2018 r. jestem członkiem Kapituły Podkarpackiego Konkursu Wiedzy o Bezpieczeństwie, w ramach którego uczestniczę w opracowywaniu zagadnień konkursowych oraz w procesie oceny uczestników. Działalność ta wpisuje się w proces popularyzacji wiedzy o współczesnych zagrożeniach bezpieczeństwa oraz ich uwarunkowaniach prawnych, w tym konstytucyjnych i karnoprawnych.

Moje zaangażowanie obejmuje również aktywny udział w międzynarodowych wydarzeniach naukowych poprzez uczestnictwo w komitetach naukowych i organizacyjnych konferencji poświęconych współczesnym wyzwaniom społecznym i prawnym, takich jak

Eurasian Conference on Language and Social Sciences (Wilno, 2023) oraz *Eurasian Conference on Education and Social Sciences* (Granada, 2023). Równolegle podejmuję działania organizacyjne, inicjując i współorganizując w Rzeszowie konferencje naukowe koncentrujące się na aktualnych problemach bezpieczeństwa, funkcjonowania państwa oraz polityki karnej, o których mowa w pkt II ppkt 3b stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku pod numerami: 2, 4, 5, 6, 7 oraz 12. Problematyka tych wydarzeń odzwierciedla zainteresowania badawcze dotyczące dynamiki współczesnych zagrożeń oraz reakcji systemów prawnych na zjawiska o charakterze globalnym. Uzupełnieniem tych aktywności jest zainteresowanie rolą Unii Europejskiej w kształtowaniu odpowiedzi na współczesne wyzwania globalne. W 2023 r. uczestniczyłam w konferencji *Ako môže Slovensko pomôcť Európskej únii?*, o czym szerzej piszę w punkcie dotyczącym współpracy z Pan European University w Bratysławie.

4) Prawo karne a standardy konstytucyjne

W kolejnym obszarze badawczym koncentruję się na analizie relacji między normami konstytucyjnymi a prawem karnym, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu konstytucji na wykładnię oraz stosowanie przepisów karnych. W centrum zainteresowań pozostają wybrane aspekty konstytucyjne prawa karnego, które badam zarówno w perspektywie dogmatycznoprawnej, jak i prawnoporównawczej. Interesuje mnie przede wszystkim, w jaki sposób standardy konstytucyjne, jak zasada wyłączności ustawy, ochrona praw i wolności jednostki czy zasada proporcjonalności, determinują granice kryminalizacji oraz kształt odpowiedzialności karnej.

Impulsem do podjęcia tej problematyki były zarówno współczesne wyzwania o charakterze ustrojowym, w tym konsekwencje konfliktu zbrojnego w Ukrainie dla funkcjonowania państwa i ochrony praw jednostki, jak i dostrzegalne przeze mnie problemy konstytucyjne występujące na gruncie polskiego prawa narkotykowego. W szczególności analizuję polaryzację pomiędzy polityką kryminalną państwa a konstytucyjnie chronionymi wolnościami i prawami jednostki, jak prawo do prywatności, wolności religijnej czy wymóg określoności przepisów prawa karnego.

Istotną część badań, powiązaną z obszarem wskazanym w pkt 1, stanowi problematyka kryminalizacji posiadania substancji psychoaktywnych, w tym NSP, rozpatrywana przez pryzmat standardów konstytucyjnych. Zajmuję się m.in. zagadnieniem konstytucyjnych granic ingerencji państwa w sferę autonomii jednostki, analizą dobra prawnego chronionego przez przepisy kryminalizujące posiadanie narkotyków oraz oceną zgodności tych regulacji z zasadami państwa prawnego. Badam również znaczenie zasady wyłączności ustawy w

kontekście definiowania znamion czynów zabronionych, zwłaszcza w odniesieniu do dynamicznie zmieniających się kategorii substancji psychoaktywnych.

Moje zainteresowania obejmują także konstytucyjne aspekty funkcjonowania państwa w sytuacjach nadzwyczajnych, w tym podczas stanu wojny i stanów nadzwyczajnych. Analizuję wpływ tych szczególnych reżimów prawnych na system sprawowania władzy oraz zakres ochrony praw i wolności obywatelskich, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań przyjętych w polskim porządku konstytucyjnym. Badania prowadzę również w ujęciu komparatystycznym, odwołując się do norm konstytucyjnych innych państw jak RPA, Ukraina, Czechy, Argentyna czy Urugwaj. Analiza porównawcza pozwala na identyfikację różnych modeli konstytucyjnej kontroli prawa karnego oraz ocenę ich efektywności w ochronie praw jednostki.

Do dorobku w ramach wskazanego obszaru badawczego zaliczam prace wyszczególnione w wykazie osiągnięć naukowych stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, ujęte w pkt I oraz w pkt II ppkt 1 pod numerami: 1, 8, 35, 37, 39, 42, 47 oraz 11 (na etapie procedury wydawniczej).

Wśród wystąpień na konferencjach naukowych, forach oraz zebraniach naukowych należy wskazać aktywny udział w wydarzeniach ujętych w wykazie osiągnięć naukowych, stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, w pkt II ppkt 2 pod numerami: 9, 14, 19 oraz 30.

Uzupełnieniem działalności naukowej jest aktywność dydaktyczna i organizacyjna, pozostająca w ścisłym związku z podejmowaną problematyką badawczą. Prowadziłam wykłady z zakresu prawnokarnych aspektów bezpieczeństwa oraz wybranych, w tym konstytucyjnych, problemów prawa karnego. Angażuję się również w rozwój kompetencji akademickich studentów m.in. poprzez współpracę z *European Law Students' Association (ELSA)*, w ramach której organizowałam i prowadziłam warsztaty dotyczące pisania glos i artykułów naukowych, sporządzania pism procesowych w postępowaniu karnym, a także współorganizowałam konkurs krasomówczy poświęcony m.in. konstytucyjnym podstawom prawa karnego.

5) Instytucja czynnego żalu w prawie karnym

Jednym z najwcześniejszych obszarów mojej działalności naukowej jest problematyka instytucji czynnego żalu w prawie karnym, którą rozwijałam w okresie studiów doktoranckich oraz po nadaniu stopnia doktora. Zagadnienie to pozostaje nadal w kręgu moich zainteresowań badawczych, do którego powracam - choć w zdecydowanie węższym zakresie - również w aktualnie prowadzonych pracach naukowych. Jest to obszar, który pozwolił na zgłębienie zagadnień prawnoporównawczych, analizy doktrynalnej oraz praktycznych aspektów

stosowania przepisów karnych w polskim systemie prawnym, a także w wybranych systemach innych państw, szczególnie niemieckiego obszaru językowego oraz systemu *common law*. Choć w ostatnich latach koncentruję się głównie na problematyce przestępczości narkotykowej, polityce narkotykowej i współczesnych zagrożeniach globalnych, to instytucja czynnego żalu pozostaje fundamentem moich wczesnych badań, pozwalającym na ugruntowanie warsztatu analitycznego i metodologicznego.

W pierwszych publikacjach naukowych podejmowałam problematykę czynnego żalu zarówno w kontekście prawa polskiego, jak i w aspekcie porównawczym. Jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora, w 2007 r., opublikowałam artykuł poświęcony funkcjonowaniu instytucji czynnego żalu w systemie angielskim. Następnie rozwijałam tę tematykę w monografii prawnoporównawczej z 2008 r. wydanej na kanwie obronionej w 2007 r. rozprawy doktorskiej oraz w artykułach dotyczących systemu karania w Anglii i Walii. Analizy te pozwoliły porównać różne podejścia do problematyki dobrowolnego zaniechania czynu zabronionego i jego konsekwencji prawnych.

W dalszych latach skoncentrowałam się na praktycznych implikacjach instytucji czynnego żalu w polskim prawie karnym. W artykule opublikowanym w 2009 r. w materiałach konferencyjnych z Nałęczowa omówiłam podmiotowe i przedmiotowe warunki stosowania czynnego żalu opisanego w kodeksie karnym z 1997 r., analizując zarówno doktrynę, jak i orzecznictwo. Kolejne badania poświęciłam zagadnieniom odpowiedzialności karnej za przestępne współdziałanie w prawie angielskim oraz instytucji niepodlegania karze w prawie karnym skarbowym, co pozwoliło rozwijać interdyscyplinarną perspektywę, łącząc analizę prawa karnego materialnego, postępowania karnego oraz prawa porównawczego. Do dorobku w ramach wskazanego obszaru badawczego zaliczam prace wyszczególnione w wykazie osiągnięć naukowych stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, ujęte pkt II ppkt 1 pod numerami: 2, 5, 6, 13, 28, 29, 33.

Dorobek naukowy w tym obszarze był (i jest) ściśle powiązany z aktywnością konferencyjną i środowiskiem międzynarodowym. W 2005 r. uczestniczyłam w zebraniach naukowych organizowanych w *Max Planck Institut für ausländisches und internationales Strafrecht* we Freiburgu, na jednym z nich, w maju 2005 r., prezentowałam swoje badania dotyczące czynnego żalu w polskim prawie karnym. Następnie, w 2008 r., uczestniczyłam czynnie w krajowej konferencji naukowej w Nałęczowie, poświęconej dziesięcioleciu obowiązywania kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego. Jej efektem był zarówno artykuł dotyczący czynnego żalu, jak i sprawozdanie naukowe, które zostały opublikowane w materiałach konferencyjnych i czasopiśmie *Państwo i Prawo*.

W ramach badań nad instytucją czynnego żalu aktywnie uczestniczyłam również w konferencjach poświęconych prawu podatkowemu, co pozwoliło poszerzyć perspektywę badawczą o zagadnienia związane z odpowiedzialnością karno-skarbową. W szczególności uczestnictwo w konferencjach krajowych umożliwiło analizę instytucji czynnego żalu w kontekście niepodlegania karze wynikającego z przepisów kodeksu karnego skarbowego. Wystąpienia te pozwalały na konfrontację moich wniosków z praktyką organów podatkowych oraz interpretację instytucji czynnego żalu w szerokim zakresie prawa karnego i prawa karnego skarbowego, podkreślając jej znaczenie w profilaktyce przestępstw gospodarczych i zapewnieniu skutecznego stosowania norm prawnych.

Wśród wystąpień prezentowanych na konferencjach naukowych, forach oraz zebraniach naukowych należy wskazać aktywny udział w wydarzeniach ujętych w wykazie osiągnięć naukowych, stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, w pkt II ppkt 2 pod nr.: 1, 2, 4, 26, 27.

Chociaż obecnie nie zajmuję się tym obszarem w sposób systematyczny, a jedynie podejmuję go sporadycznie, doświadczenia zdobyte w trakcie analiz instytucji czynnego żalu pozostają dla mnie istotne. Umożliwiły one zarówno rozwinięcie kompetencji w zakresie analizy prawnoporównawczej, jak i zrozumienie mechanizmów kształtowania prawa karnego oraz jego powiązań z praktyką stosowania norm prawnych. Jednocześnie temat czynnego żalu pozostaje elementem pracy dydaktycznej i jest poruszany podczas prowadzonych przeze mnie zajęć ze studentami. Wśród publikacji dydaktycznych z tego obszaru należy wskazać prace ujęte w wykazie osiągnięć naukowych, stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, w pkt II ppkt 1 pod nr.: 12, 13, 16, 17, 20, 22, 24.

6) Działalność naukowa w świetle innych publikacji i wystąpień konferencyjnych

Poza głównymi obszarami badań podejmuję także zagadnienia interdyscyplinarne łączące prawo karne z innymi dziedzinami nauki. Analizuję w nich m.in. zależności między prawem karnym a procesami społecznymi, mechanizmami kształtowania prawa oraz rolę badań naukowych w projektowaniu polityki kryminalnej. Dorobek ten obejmuje zarówno publikacje teoretyczne, jak i studia przypadków, a także prezentacje na konferencjach krajowych i międzynarodowych, w których poruszam kwestie współpracy naukowej, metod badawczych oraz integracji wiedzy prawniczej z kryminologiczną.

Jestem autorką publikacji spoza wskazanych wyżej obszarów badawczych: artykułów naukowych w czasopiśmie punktowanych z listy ministerialnej (np. *Współczesny system karania w Anglii i Walii*, Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych 1/2008), glosy (*Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 26 marca 2009 r.*, Palestra 5-6/2010), sprawozdania pokonferencyjnego (*Kodeks karny i kodeks postępowania karnego po 10 latach*

obowiązywania. Ocena i perspektywy zmian, sprawozdanie, Państwo i Prawo 12/2008.), rozdziałów w książkach, w tym także we współautorstwie (np. Kryminalistyka [w:] Studium przypadku (red. Cz. Kłak) Przemyśl-Rzeszów 2014 (współautorstwo z M. Rymanowskim) oraz recenzji (Recenzja książki P. Burzyńskiego Ustawowe określenie sankcji karnej, WPP 3/2010).

Brałam czynny udział w innych konferencjach naukowych, spoza głównych nurtów badawczych (np. Ogólnopolska Konferencja Naukowa (2018, Rzeszów): *Prawo i bezpieczeństwo w sporcie – nowe wyzwania, nowe problemy, nowe możliwości*, wystąpienie na temat: *Przestępstwa stadionowe*), forach naukowych (np. cykl spotkań naukowych w ramach Podkarpackiego Forum Myśli Prawniczej w Rzeszowie w latach 2010-2016, z głosem w dyskusjach), panelach naukowych (np. First International Week University of Suor Orsola Benincasa in Naples” (2022, Neapol) – *Building the Common European Education Area from Naples*), z referatem i głosem w dyskusji.

Byłam członkiem komitetów organizacyjnych i/lub naukowych szeregu konferencji o tematyce wykraczającej poza wskazane przeze mnie główne obszary badawcze, zarówno międzynarodowych (np. International Eurasian Conference on Education and Social Sciences (Granada 2023), krajowych (np. Udział w Komitecie naukowym i organizacyjnym z prof. dr hab. A. Zollem oraz prof. dr hab. Z. Cwiąkałskim: Zjazd Katedr Prawa Karnego Materialnego i Kryminologii (Rzeszów 2018), wykładów otwartych, jak i konferencji naukowych organizowanych dla społeczności akademickiej WSPiA, o których mowa w pkt II ppkt 3b wykazu osiągnięć naukowych stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku pod numerami: 1, 2, 3, 4, 7 i 8 (wykłady otwarte) oraz numerami: 1, 8, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21 (konferencje naukowe).

Byłam (lub nadal jestem) współwykonawcą poszczególnych zadań w innych projektach naukowo-badawczych oraz naukowo-edukacyjnych np. w trzech projektach *Nowy Wymiar Studiowania w WSPiA* (2019-2020) czy w projekcie *WSPiA nowoczesna uczelnia - studia bez barier* (od 2022), w którym nadal sprawuję opiekę merytoryczną nad kursem na platformie e-learningowej: *Prawo karne materialne – wprowadzenie* (projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego).

Posiadam też w swoim dorobku publikacje dydaktyczne: 3 podręczniki (recenzowane), które ukazały się drukiem oraz 13 repetytoriów w wersji elektronicznej.

Do swojego dorobku naukowego zaliczam także sporządzenie 6 recenzji wydawniczych artykułów naukowych, wskazanych w wykazie osiągnięć naukowych, stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, w pkt II ppkt 8.

Potwierdzenie informacji z pkt 4 dotyczących: a) publikacji oraz sporządzonych recenzji wydawniczych zawiera załącznik nr 6 do Wniosku; b) udziału w konferencjach naukowych, forach i zebraniach naukowych zawiera załącznik nr 7 do Wniosku; c) udziału w projektach zawiera załącznik nr 8 do Wniosku.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W ramach aktywności realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji wskazuję, w szczególności, na:

5.1. Współpracę z Katedrą Kryminologii Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Od 2023 r. pozostaję w we współpracy z Katedrą (obecnie Zakładem) Kryminologii WPiA UJ, w ramach której odbyłam roczny staż naukowy w roku akademickim 2023/2024. Współpraca ta ma charakter ciągły i obejmuje zarówno udział w działalności naukowej Zakładu, jak i realizację innych przedsięwzięć, w tym konferencyjnych. Kluczowym elementem aktywności były regularne konsultacje naukowe z prof. dr hab. K. Krajewskim, opiekunem stażu, które odegrały istotną rolę w kształtowaniu rozprawy habilitacyjnej. Umożliwiły one doprecyzowanie koncepcji merytorycznej pracy, udoskonalenie jej założeń metodologicznych, weryfikację przyjętej struktury badawczej ale także przygotowanie kolejnych publikacji czy wystąpień naukowych.

Istotnym forum wymiany myśli naukowej były również zebrania naukowe Zakładu Kryminologii UJ, podczas których prezentowałam i poddawałam dyskusji wybrane zagadnienia stanowiące części składowe rozprawy habilitacyjnej. W szczególności dotyczyło to problemów konstytucyjnych związanych z definiowaniem NSP, jak również zagadnienia filarów polityki narkotykowej, ze szczególnym uwzględnieniem strategii redukcji szkód. Ten ostatni wątek stał się częścią wystąpienia na konferencji międzynarodowej na Uniwersytecie w Grenadzie (2023), gdzie pełniłam również funkcję członka komitetu naukowego.

W toku stażu konsultowane były także zagadnienia dotyczące dekryminalizacji posiadania niewielkich ilości narkotyków na własny użytek, co znalazło odzwierciedlenie w moim czynnym udziale w konferencjach naukowych w Lublinie (2024) oraz organizowanej przez *Center for American and European Studies* (2024), podczas których wygłosiłam referaty poświęcone tej problematyce. Ponadto przedmiotem konsultacji był przygotowany przeze mnie poster naukowy dotyczący zjawiska narkomanii, zaprezentowany podczas konferencji organizowanej przez *The International Society for the Study of Emerging Drugs* (ISSSED) w Abu Dhabi w listopadzie 2023 r.

W trakcie stażu aktywnie uczestniczyłam w seminariach naukowych Zakładu Kryminologii UJ, biorąc udział w dyskusjach nad wystąpieniami prelegentów oraz dwukrotnie z własnymi referatami. Pierwsze z nich (styczeń 2024), dotyczące problematyki NSP, zostało następnie włączone do rozprawy habilitacyjnej. Drugie wystąpienie (czerwiec 2024), poświęcone problemowi stosowania marihuany do celów medycznych w kontekście polskich doświadczeń legislacyjnych i praktyki stosowania prawa, zostało opracowane w formie artykułu naukowego i opublikowane w czasopiśmie „Prawo w Działaniu”. Efektem prowadzonych badań oraz konsultacji są również dalsze publikacje, obejmujące m.in. problematykę uzależnień wśród młodych ludzi, zarówno o charakterze substancjalnym, jak i behawioralnym.

Aktywność naukowa w okresie stażu obejmowała udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych, w tym m.in. we wspomnianych już konferencjach w Grenadzie, Lublinie czy Abu Dhabi. Ponadto brałam udział w III Kongresie Kryminologicznym w Białymstoku (2024), na którym wygłosiłam referat dotyczący wyników programu ESPAD (1995–2019) na przykładzie Polski i Portugalii. Zaś we wrześniu 2026 r. biorę udział w konferencji *Eurocrim 2026*. Istotnym elementem mojej aktywności było także zorganizowanie, przy merytorycznym wsparciu Kierownika Zakładu Kryminologii UJ, konferencji naukowej dla społeczności akademickiej WSPiA pt. *Przestępczość narkotykowa w Polsce i na świecie* (2023, Rzeszów).

W 2023 r. zostałam członkiem *The International Society for the Study of Emerging Drugs* (ISSED), a w 2024 r. Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego PAN im. prof. S. Batawii. Członkostwo to umożliwia mi uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym oraz prezentację wyników badań. Od 2023 r. jestem również członkiem *UNODC Synthetic Drug Strategy Community*, w ramach której uczestniczę w cyklicznych sympozjach dotyczących problematyki NSP. W październiku 2023 r. brałam udział w dyskusji pt. *Drug addiction from Polish perspective*, po uprzednich konsultacjach merytorycznych z opiekunem stażu, w kwestii wygłaszanego stanowiska, a także uczestniczę w kolejnych edycjach symposium. Po zakończeniu stażu kontynuuję współpracę z Zakładem Kryminologii UJ, w tym m.in. uczestnicząc w zebraniach naukowych oraz realizując inicjatywy konferencyjne (np. *Eurocrim 2026*).

5.2. Współpracę z Polskim Towarzystwem Kryminologicznym Polskiej Akademii Nauk im. prof. S. Batawii.

Istotny element mojej aktywności naukowej związany jest z członkostwem w Polskim Towarzystwie Kryminologicznym PAN im. prof. Stanisława Batawii. Współpraca ta została nawiązana w trakcie odbywanego przeze mnie stażu naukowego w Zakładzie Kryminologii

Uniwersytetu Jagiellońskiego i sformalizowana poprzez uzyskanie członkostwa w Towarzystwie w 2024 r., na podstawie rekomendacji prof. dr hab. K. Krajewskiego.

Aktywność w ramach PTK ma charakter zarówno naukowy, jak i środowiskotwórczy, przejawiając się w czynnym udziale w kluczowych wydarzeniach naukowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, a także włączaniu się w inicjatywy badawcze podejmowane we współpracy z innymi ośrodkami akademickimi. Szczególne znaczenie w tym kontekście miał udział mój oraz pracowników Zakładu Kryminologii UJ w III Kongresie Kryminologicznym w Białymstoku (2024). W trakcie Kongresu wygłosiłam referat poświęcony analizie wyników międzynarodowego programu badawczego ESPAD (*European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z lat 1995–2019, ze szczególnym uwzględnieniem porównania danych dotyczących Polski i Portugalii. Przedstawione wyniki wpisywały się w proces badań nad epidemiologią zachowań ryzykownych młodzieży oraz pozwoliły na ukazanie długofalowych trendów w zakresie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w kontekście porównawczym. Wystąpienie to miało dla mnie istotne znaczenie, dostarczając wniosków relewantnych z punktu widzenia kształtowania polityki narkotykowej oraz strategii profilaktycznych. Stało się fundamentem merytorycznym dla Pierwszego Ogólnopolskiego Kongresu Bezpieczeństwa Młodzieży: *Bezpieczeństwo młodzieży szkolnej wobec współczesnych zagrożeń*, który odbył się w Rzeszowie w 2024 r. W ramach Kongresu wygłosiłam referat połączony z prezentacją wyników badań własnych, obejmujących raport *Współczesne patologie wśród młodzieży szkolnej*. Raport stanowił pierwszy etap szerszego projektu badawczego poświęconego diagnozie zjawisk patologicznych wśród młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki uzależnień substancjalnych i behawioralnych. Kontynuacją i rozwinięciem tej linii badawczej jest planowany udział we wspomnianym już międzynarodowym kongresie *Eurocrim 2026*.

5.3. Współpracę z International Society for the Study of Emerging Drugs (ISSED).

Istotnym wymiarem umiędzynarodowienia działalności naukowej jest współpraca z *International Society for the Study of Emerging Drugs (ISSED)*, stanowiącym jedno z wiodących międzynarodowych środowisk badawczych zajmujących się problematyką NSP, uzależnień oraz współczesnych trendów w obszarze zdrowia publicznego. Od 2023 r. jestem członkiem ISSED, uczestnicząc w organizowanych wydarzeniach naukowych, w tym konferencjach międzynarodowych oraz specjalistycznych webinarach. Członkostwo to umożliwia stały dostęp do najnowszych wyników badań, raportów oraz materiałów eksperckich dotyczących NSP, które wykorzystuję w pracy naukowej. Dostęp do zasobów ISSED, w tym

materiałów dostępnych w tzw. *members area*, stanowi istotne wsparcie dla aktualizacji stanu badań oraz osadzania analiz w międzynarodowym kontekście porównawczym.

Aktywność w ramach ISSED obejmuje również czynny udział w międzynarodowych konferencjach naukowych, w tym udział w sesjach posterowych. W 2023 r. uczestniczyłam w konferencji w Abu Dhabi, na której zaprezentowałam poster pt. *NPS in Poland – problems and solutions*, poświęcony analizie wyzwań związanych z występowaniem NSP w Polsce oraz możliwych kierunków działań legislacyjnych i profilaktycznych. Kontynuacją tej aktywności był udział w konferencji w Nicei w 2025 r., podczas której przedstawiłam poster pt. *Criminalization of new psychoactive substances in Poland – law in the face of changing reality*, koncentrując się na problematyce reakcji prawa karnego na dynamicznie zmieniające się zjawisko NSP. Oba wystąpienia zostały włączone do publikacji pokonferencyjnych redagowanych przez prof. O. Corazzę w ramach serii *Emerging Trends in Drugs, Addictions and Health* (Elsevier): K. Tkaczyk-Rymanowska, *NPS in Poland, problems and solutions* [w:] O. Corazza (ed.), *Emerging Trends in Drugs, Addictions and Health*, Elsevier/ISSED 2024, s. 19-20; K. Tkaczyk-Rymanowska, *Criminalization of new psychoactive substances in Poland – law in the face of changing reality* [w:] O. Corazza (ed.), *Emerging Trends in Drugs, Addictions and Health*, Elsevier 2025, s. 21. Dodatkowo, oba postery zostały udostępnione w repozytorium ISSED (*members area*), co zwiększa ich dostępność dla międzynarodowej społeczności badaczy oraz sprzyja upowszechnianiu prezentowanych wyników badań.

5.4. Współpracę z UNODC Synthetic Drug Strategy Community.

Kolejnym elementem umiędzynarodowienia działalności naukowej jest współpraca z *UNODC Synthetic Drug Strategy Community* funkcjonującą w ramach *United Nations Office on Drugs and Crime* (Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości UNODC), zrzeszającą specjalistów z zakresu problematyki NSP oraz polityki narkotykowej. Od 2023 r. jestem członkiem tej społeczności, aktywnie uczestnicząc w organizowanych w jej ramach sympozjach, konferencjach oraz spotkaniach eksperckich. Aktywność obejmuje czynny udział w dyskusjach naukowych, co pozwala na bezpośrednią konfrontację prowadzonych przeze mnie badań z aktualnymi kierunkami rozwoju polityki narkotykowej oraz praktyki stosowania prawa na poziomie globalnym. W szczególności brałam czynny udział w wydarzeniach naukowych wskazanych w wykazie osiągnięć naukowych, stanowiącym załącznik nr 3 do wniosku, w pkt II ppkt 2 pod numerami: 16, 17, 25, 29.

Członkostwo w *UNODC Synthetic Drug Strategy Community* zapewnia dostęp do aktualnych materiałów eksperckich, raportów oraz analiz, które stanowią istotne źródło wiedzy wykorzystywanej w prowadzonych przeze mnie badaniach. Pozyskiwane w ten sposób

informacje umożliwiając osadzenie analiz w szerokim, międzynarodowym kontekście oraz uwzględnienie najnowszych trendów legislacyjnych i kryminologicznych.

5.5. Aktywność realizowaną w instytutach i uczelniach zagranicznych:

a) Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht (Freiburg im Breisgau),

Kluczowym etapem mojego rozwoju naukowego były stypendia i pobyty badawcze w *Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht* w Freiburgu Bryzgowijskim, realizowane w ramach programów stypendialnych przyznawanych przez *Max Planck Gesellschaft*. Oba pobyty w Instytucie, zarówno przed, jak i po uzyskaniu stopnia doktora, umożliwiły bezpośredni kontakt z międzynarodowym środowiskiem ekspertów z zakresu prawa karnego, prawa porównawczego oraz polityki karnej, co znacząco wpłynęło na rozwój moich kompetencji badawczych oraz umożliwiło włączenie prowadzonych przeze mnie badań w globalny dyskurs naukowy.

Pierwszy pobyt stypendialny w 2005 r. (trzymiesięczny) obejmował prowadzenie badań, które stanowiły podstawę pracy doktorskiej. W ramach stypendium uczestniczyłam w zebraniach naukowych Instytutu, w większości jako obserwator lub z głosem w dyskusji, a jeden z wykładów poprowadziłam aktywnie, prezentując problematykę: *Tätige Reue im polnischen Strafrecht* (2005) przy wsparciu dr E. Weigend. Prezentacja ta umożliwiła nie tylko konfrontację regulacji polskiej instytucji czynnego żalu z doświadczeniami prawa niemieckiego, lecz także pozwoliła na dyskusje merytoryczne z badaczami prawa karnego, które stanowiły cenny impuls do dalszego rozwijania koncepcji pracy doktorskiej. W wyniku tego pobytu powstała praca doktorska, uwzględniająca zarówno aspekt dogmatyczny, jak i porównawczy instytucji czynnego żalu w różnych systemach prawnych.

Drugi pobyt stypendialny w 2007 r. (miesięczny) pozwolił na pogłębienie analizy prawnoporównawczej oraz przygotowanie publikacji naukowych. Efektem tej pracy jest monografia: K. Tkaczyk, *Instytucja czynnego żalu w prawie karnym w aspekcie prawnoporównawczym*, Przemyśl 2008, która stanowiła opracowanie instytucji czynnego żalu w polskim prawie karnym w zestawieniu z doświadczeniami prawa niemieckiego i wybranych systemów europejskich. Oparta została na rozprawie doktorskiej. Ponadto, w rezultacie stypendium i pobytu w Instytucie powstał również artykuł naukowy: K. Tkaczyk, *Współczesny system karania w Anglii i Walii*, opublikowany w Czasopiśmie Prawa Karnego i Nauk Penalnych 1/2008, w którym przedstawiłam analizę angielskiej polityki karnej, wskazując rozwiązania, które mogą być inspiracją dla systemu polskiego.

Współpraca z Instytutem Maxa Plancka miała elementarne znaczenie dla mojego rozwoju naukowego. Po pierwsze, umożliwiła mi włączenie prowadzonych badań w międzynarodowy dyskurs naukowy, co nie tylko zwiększyło widoczność mojej pracy, ale również umożliwiło wymianę wiedzy i doświadczeń z uznanymi ekspertami prawa karnego i prawa porównawczego. Po drugie, udział w zebraniach naukowych Instytutu oraz dyskusje pozwoliły na krytyczne weryfikowanie hipotez badawczych, uzupełnianie literatury przedmiotu oraz tworzenie koncepcji opartej na podstawach porównawczych i empirycznych. Po trzecie, uzyskane w tym czasie doświadczenie badawcze stało się fundamentem dalszej aktywności naukowej, w tym udziału w kongresach międzynarodowych, publikacji naukowych oraz przygotowywaniu rozprawy habilitacyjnej.

b) University of Suor Orsola Benincasa in Naples,

W maju 2022 r. otrzymałam stypendium w ramach programu Erasmus w *University of Suor Orsola Benincasa* w Neapolu (3–6 maja 2022), które stanowiło kolejny istotny element umiędzynarodowienia działalności naukowej oraz źródło materiałów do rozprawy habilitacyjnej. W ramach stypendium prowadziłam zajęcia dydaktyczne (8 godzin) poświęcone problematyce posiadania narkotyków i uzależnień, zatytułowane: *Aspects of drug possession/addiction. An attempt to diagnose the problem*. Stypendium umożliwiło również przeprowadzenie kwerendy bibliotecznej w zasobach uczelni, która pozwoliła na pozyskanie literatury niezbędnej do przygotowania rozprawy habilitacyjnej.

Dnia 5 maja 2022 r. uczestniczyłam w First International Week University of Suor Orsola Benincasa in Naples, z wystąpieniem w zakresie *Building the Common European Education Area from Naples*. Konferencja miała charakter międzynarodowego wydarzenia naukowego i została poświęcona problematyce budowania wspólnej europejskiej przestrzeni naukowej. Jej głównym celem było stworzenie forum umożliwiającego wymianę doświadczeń między kadrą akademicką i ekspertami z różnych krajów, analizę strategii integracji systemów edukacyjnych w Europie oraz identyfikację kierunków harmonizacji programów i współpracy międzyinstytucjonalnej. W ramach programu konferencji odbyły się prezentacje naukowe, panele dyskusyjne oraz warsztaty, które sprzyjały wymianie wiedzy i doświadczeń w zakresie współpracy akademickiej, rozwoju kompetencji dydaktycznych oraz budowania sieci kontaktów naukowych na poziomie europejskim.

c) Pan-European University in Bratislava.

W dniach 3–5 maja 2023 r. przebywałam na stypendium w *Pan-European University* w Bratysławie w ramach programu Erasmus, podczas którego prowadziłam zajęcia dydaktyczne o łącznym wymiarze 8 godzin na temat: *Possession of drugs in the EU countries – a*

comparative problem. Zajęcia te umożliwiły uczestnikom zrozumienie różnic i podobieństw w regulacjach prawnych poszczególnych państw UE oraz praktycznych konsekwencji stosowania prawa w zakresie posiadania środków odurzających i substancji psychotropowych. Ponadto, przygotowanie zajęć było okazją do rozwijania wiedzy z zakresu prawa porównawczego oraz aktualnych trendów w polityce narkotykowej, które zostały włączone do materiałów źródłowych rozprawy habilitacyjnej. Podczas stypendium przeprowadziłam również kwerendę biblioteczną w zasobach uczelni.

W ramach programu uczestniczyłam również (w charakterze obserwatora) w międzynarodowej konferencji *Ako môže Slovensko pomôcť Európskej únii?*, która odbyła się 4 maja 2023 r., będącej częścią projektu *Na káve s... zahraničná politika*. Konferencja miała charakter panelowej debaty naukowo-politycznej, koncentrującej się na roli państw Europy Środkowo-Wschodniej w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej. W wydarzeniu uczestniczyła m.in. dr Katarina Šmigová, dziekan Wydziału Prawa, oraz Ľubica Karvašová – doradczyni Premiera Republiki Słowackiej ds. polityki europejskiej. Udział w konferencji umożliwił obserwację procesu podejmowania decyzji politycznych w kontekście europejskim oraz analizę mechanizmów, dzięki którym państwa Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Słowacja, mogą aktywnie wpływać na kształtowanie polityki UE. Podczas panelu miałam możliwość udziału w dyskusji poza formalnym programem konferencji, w której analizowano możliwości współpracy między państwami członkowskimi UE, wskazywano na narzędzia wpływu politycznego oraz oceniano perspektywę regionalnej integracji politycznej. Wymiana doświadczeń z ekspertami i uczestnikami konferencji wzbogaciła rozumienie problematyki polityki europejskiej oraz mechanizmów legislacyjnych funkcjonujących na poziomie UE, co w istotny sposób wpłynęło na merytoryczne uzupełnienie części wstępnej rozprawy habilitacyjnej.

d) inne aktywności

Dodatkowo, o aktywności naukowej realizowanej poza miejscem zatrudnienia, świadczy także udział w innych krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, forach oraz zebraniach naukowych, podczas których miałam okazję wygłaszać referaty, prezentować postery naukowe oraz czynnie uczestniczyć w dyskusjach eksperckich. Zaangażowanie to obejmowało zarówno prezentacje wyników własnych badań, jak i udział w panelach porównawczych, poświęconych problematyce kryminologicznej, polityce narkotykowej, prawu karnemu oraz edukacji prawniczej w kontekście krajowym, europejskim i międzynarodowym. Uczestnictwo w tych wydarzeniach miało nie tylko wymiar dydaktyczny, ale przede wszystkim badawczy, umożliwiając mi włączenie prowadzonych badań w szerszy

dyskurs naukowy, konfrontację wyników z doświadczeniami ekspertów z innych krajów, a także pozyskiwanie materiałów niezbędnych do przygotowania rozprawy habilitacyjnej i innych publikacji naukowych.

Szczegółowy opis aktywności w tym zakresie przedstawiony został w punkcie 4 autoreferatu, natomiast pełny wykaz czynnego udziału w konferencjach naukowych, forach oraz zebraniach naukowych, wraz z informacją o wygłoszonych referatach, zaprezentowanych posterach naukowych oraz udziale w dyskusjach panelowych, został dołączony jako załącznik nr 6 do Wniosku. Aktywność ta stanowi integralny element dorobku naukowego, obrazując systematyczne włączanie się w międzynarodowy i krajowy dyskurs naukowy, a także konsekwentne rozwijanie interdyscyplinarnych badań, które łączą teorię z praktyką, a także perspektywę krajową z europejską i globalną.

Potwierdzenie informacji zawartych w pkt 5 zawiera załącznik nr 9 do Wniosku.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Potwierdzenie informacji z pkt 6 autoreferatu zawiera załącznik nr 10 do Wniosku.

6.1. Osiągnięcia dydaktyczne

1) zajęcia dydaktyczne

Od 2006 r. prowadzę w WSPiA zajęcia dydaktyczne w różnych formach: wykładów, konwersatoriów, ćwiczeń, warsztatów oraz klinik dydaktycznych, na kierunkach Prawo, Bezpieczeństwo Wewnętrzne oraz Kryminologia, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, a także w ramach studiów podyplomowych. Zakres prowadzonych zajęć obejmuje szerokie spektrum problematyki prawnokarnej oraz kryminologicznej. W szczególności realizuję/realizowałam dydaktykę z przedmiotów: Prawo karne nauka o przestępstwie i nauka o karze, Pozakodeksowe prawo karne, Wybrane problemy/zagadnienia prawa karnego, Prawo o wykroczeniach, Prawo karne część szczególna, Prawo karne materialne część pierwsza i druga, Prawnokarne aspekty bezpieczeństwa, Zarys kryminologii, Przestępczość narkotykowa – wybrane zagadnienia, Narkomania jako zjawisko społeczne, Postępowanie w sprawach nieletnich, Typologia przestępstw, Współczesne patologie wśród młodzieży. W przeszłości prowadziłam również zajęcia z zakresu filozofii prawa, kryminogenezy, wiktymologii oraz prawa karnego skarbowego, co pozwoliło na poszerzenie perspektywy dydaktycznej oraz włączenie do procesu kształcenia elementów interdyscyplinarnych.

Szczególną formą aktywności dydaktycznej jest prowadzenie seminariów dyplomowych. Od 2007 r. prowadzę seminaria licencjackie i magisterskie na kierunkach

Bezpieczeństwo Wewnętrzne oraz Kryminologia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. W ramach tej działalności wspieram studentów w przygotowywaniu prac dyplomowych, kształtując ich warsztat badawczy oraz umiejętność analizy problemów prawnych i społecznych. Uzupełnieniem tej aktywności jest udział w organizacji i przeprowadzaniu egzaminów dyplomowych własnych, jak i powierzanych przez władze Uczelni.

Moje zaangażowanie dydaktyczne obejmuje również kształcenie na studiach podyplomowych, czego przykładem jest prowadzenie zajęć z przedmiotów: Prawnokarne aspekty bezpieczeństwa i higieny pracy oraz Odpowiedzialność karna w zakresie ochrony danych osobowych, a także seminarium na kierunku Ochrona danych osobowych.

Ważnym elementem działalności dydaktycznej jest także samodzielne opracowywanie materiałów dydaktycznych, stanowiących podstawę realizowanego przeze mnie procesu kształcenia. Jestem wyłączną autorką sylabusów, dzienników przedmiotów, koncepcji merytorycznych zajęć, a także repetytoriów i edukatorów przygotowanych dla szeregu przedmiotów z zakresu prawa karnego i kryminologii, własnych oraz wykorzystywanych przez innych pracowników Uczelni. Materiały te obejmują, w szczególności, przedmioty: prawo karne – nauka o przestępstwie i nauka o karze, pozakodeksowe prawo karne, wybrane problemy prawa karnego, prawo o wykroczeniach, prawo karne część szczególna, przestępczość narkotykowa - wybrane zagadnienia, postępowanie w sprawach nieletnich oraz typologia przestępstw. W przeszłości opracowywałam również materiały dydaktyczne z zakresu filozofii prawa oraz wiktymologii.

2) promotorstwo i recenzje

W latach 2006–2026 pełniłam funkcję promotora łącznie 157 prac licencjackich oraz 174 prac magisterskich, a także sporządziłam opinie recenzenckie 192 prac licencjackich oraz 564 prac magisterskich. Dane te, pochodzące z Działu Planowania i Rozliczeń Procesu Dydaktycznego WSPiA i odzwierciedlają skalę i intensywność mojego zaangażowania w proces kształcenia oraz ocenę osiągnięć studentów. Aktywność dydaktyczna obejmuje również kształcenie na poziomie studiów podyplomowych: w 2023 r. sprawowałam opiekę promotorską nad 6 pracami realizowanymi w ramach kierunku Ochrona danych osobowych.

Nadal prowadzę seminaria dyplomowe dla studentów studiów licencjackich oraz magisterskich na kierunkach Kryminologia oraz Bezpieczeństwo Wewnętrzne, zapewniając seminarzystom wsparcie merytoryczne na wszystkich etapach przygotowania prac. W ramach sprawowanego promotorstwa kładę szczególny nacisk na rozwój kompetencji badawczych studentów, w tym umiejętności prowadzenia badań empirycznych oraz analizy danych. W wielu przypadkach sprawuję również nadzór naukowy nad badaniami realizowanymi przez

seminarzystów we współpracy z instytucjami praktyki dyplomowej, jak Wojewódzkie Laboratorium Kryminalistyczne Policji w Rzeszowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie czy Zakład Karny w Załężu (w ramach przedmiotu: praktyka dyplomowa). Pozwala to na łączenie wiedzy teoretycznej z doświadczeniem praktycznym oraz wzmacnia empiryczny charakter prowadzonych prac dyplomowych.

3) Współpraca pozadydaktyczna ze studentami i organizacjami studenckimi

Od 2019 r. pełnię funkcję opiekuna naukowego Koła Naukowego Karnistów *Lex*, sprawując nad nim opiekę merytoryczną oraz organizacyjną. Działalność w tym zakresie obejmuje przede wszystkim wspieranie studentów w przygotowywaniu referatów, wystąpień konferencyjnych, prezentacji oraz udziału w panelach dyskusyjnych, a także kształtowanie ich kompetencji analitycznych i umiejętności argumentacji prawniczej. Istotnym elementem jest inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć naukowych i edukacyjnych, w tym paneli tematycznych oraz wizyt studyjnych w instytucjach związanych z praktyką stosowania prawa. W ramach tej działalności organizowałam m.in. wizyty w Zakładzie Karnym w Załężu (kwiecień 2023, luty 2025) oraz w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie (kwiecień 2024), które umożliwiały studentom bezpośredni kontakt z praktyką wymiaru sprawiedliwości.

Szczególne miejsce w działalności Koła zajmuje organizacja symulowanych rozpraw karnych, które stanowią istotne narzędzie dydaktyczne pozwalające na rozwijanie praktycznych umiejętności studentów. W ramach tych inicjatyw przygotowywano i zrealizowano symulacje dotyczące m.in. przestępstwa rozboju (marzec 2024), przestępstw komunikacyjnych (grudzień 2024), przestępstw narkotykowych (marzec 2025), prowadzenia pojazdu pod wpływem środka odurzającego (maj 2025, w ramach udziału Koła w wydarzeniu *Noc Sądów* w Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie), posiadania środka odurzającego (marzec 2026, w ramach udziału Koła w organizacji Dni Edukacji Prawniczej) oraz uporczywego nękania i przemocy rówieśniczej (marzec 2026).

W ramach działalności pozadydaktycznej organizuję konkursy uczelniane z prawa karnego, których celem jest popularyzacja wiedzy prawniczej oraz rozwijanie zainteresowań naukowych studentów (m.in. marzec i czerwiec 2025). Ponadto koordynuję współpracę Koła z innymi organizacjami studenckimi funkcjonującymi w WSPiA, w szczególności z Kołami Konstytucjonalistów oraz Administratywistów. Efektem tej współpracy była m.in. organizacja wspólnych paneli dyskusyjnych. Od 2021 r. koordynuję również udział Koła w Targach Pracy, co sprzyja integracji środowiska akademickiego z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz wspiera rozwój kompetencji zawodowych studentów.

W latach 2018–2023 pełniłam funkcję Opiekuna Sekcji Prawa Karnego w ramach Kliniki Prawa WSPiA, gdzie sprawowałam nadzór merytoryczny nad działalnością studentów uczestniczących w udzielaniu pomocy prawnej. Aktywność obejmowała bieżącą współpracę ze studentami oraz analizę prowadzonych przez nich spraw – średnio od 15 do 20 spraw karnych rocznie. Działalność ta miała istotne znaczenie dla rozwijania praktycznych umiejętności studentów, w szczególności w zakresie stosowania prawa karnego, sporządzania pism procesowych oraz kontaktu z klientem. Uzupełnieniem tej aktywności było opracowanie przeze mnie kompleksowej *Bazy wiedzy* dla potrzeb Kliniki, obejmującej autorskie opracowania merytoryczne 27 zagadnień z zakresu prawa karnego, wzbogacone o aktualne orzecznictwo sądowe, a także przygotowanie 56 wzorów pism procesowych (dostępne na stronie e-Kliniki Prawa WSPiA, w zakładce baza wiedzy). Materiały te podlegają corocznej aktualizacji w formie elektronicznej, co pozwala na ich dostosowanie do zmieniającego się stanu prawnego oraz praktyki orzeczniczej, a tym samym zapewnia wysoką jakość wsparcia dydaktycznego i poza dydaktycznego dla studentów.

W latach 2013–2023 współpracowałam również z organizacją studencką *The European Law Students' Association (ELSA)*, angażując się w organizację i prowadzenie ponadprogramowych form kształcenia. W ramach tej współpracy przygotowywałam i realizowałam warsztaty dotyczące pisania glos oraz artykułów naukowych, warsztaty z zakresu sporządzania pism procesowych w postępowaniu karnym, a także współorganizowałam konkursy krasomówcze. Działania te miały na celu rozwijanie kompetencji praktycznych, retorycznych oraz naukowych studentów, stanowiąc istotne uzupełnienie programu studiów.

6.2. Osiągnięcia organizacyjne

1. Funkcje inne niż wymienione w pkt. 3 autoreferatu:

W ramach aktywności organizacyjnej pełnię szereg funkcji kluczowych dla prawidłowego funkcjonowania jednostki akademickiej oraz dla zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia i koordynacji procesów dydaktycznych. Funkcje te obejmują zarówno stałe obowiązki dydaktyczne i administracyjne, jak i zadania o charakterze kierowniczym, wymagające koordynacji pracy zespołów akademickich oraz nadzoru nad procesem kształcenia studentów.

1. Koordinator przedmiotów: funkcję tę pełniłam i pełnię w każdym semestrze roku akademickiego dla następujących przedmiotów: Prawo karne - nauka o przestępstwie i nauka o karze, Pozakodeksowe prawo karne oraz Zarys kryminologii. W przeszłości obejmowałam również koordynację przedmiotów: Prawo karne część szczególna, Wybrane problemy prawa karnego, Prawnokarne aspekty bezpieczeństwa oraz Prawo o wykroczeniach. W ramach tych

obowiązków odpowiadam za przygotowanie programów zajęć, nadzór nad realizacją treści dydaktycznych, koordynację zespołów prowadzących zajęcia, opracowanie materiałów dydaktycznych oraz zapewnienie spójności merytorycznej i metodycznej w całym cyklu kształcenia. Pełnienie tej funkcji wymaga stałej współpracy z innymi członkami wydziału, monitorowania jakości nauczania oraz wdrażania innowacji dydaktycznych.

2. Opiekun roczników: każdego roku sprawuję funkcję opiekuna studentów poszczególnych roczników, zapewniając zarówno wsparcie merytoryczne, jak i organizacyjne. Działania obejmują doradztwo akademickie, monitorowanie postępów studentów, nadzór nad realizacją programów kształcenia oraz organizację spotkań rocznikowych i konsultacji indywidualnych. Funkcja ta wymaga zarówno kompetencji dydaktycznych, jak i interpersonalnych, a jej celem jest zapewnienie studentom wsparcia w całym cyklu kształcenia oraz ułatwienie integracji wiedzy teoretycznej z praktyką zawodową.

3. Wykonywanie obowiązków za kierownika katedry: w ramach działalności organizacyjno-dydaktycznej do 2021 r. wykonywałam również zadania za Kierownika Katedry Prawa Karnego, obejmujące zarówno wsparcie merytoryczne, jak i organizacyjne procesu kształcenia oraz funkcjonowania Katedry. Do moich obowiązków należało, w szczególności, sporządzanie opinii promotorskich dotyczących prac dyplomowych w imieniu Kierownika Katedry, a także przygotowywanie własnych opinii recenzenckich. Ponadto realizowałam zadania związane z bieżącą obsługą merytoryczną i organizacyjną seminarzystów, studentów oraz doktorantów pozostających pod opieką Kierownika, zapewniając sprawność i ciągłość procesu dydaktycznego. W ramach powierzonych obowiązków zajmowałam się również obsługą systemów informatycznych wspierających kształcenie i ewaluację prac dyplomowych, w tym Wirtualnej Uczelni oraz Jednolitego Systemu Antyplagiatowego, obejmującą m.in. weryfikację prac, analizę wyników oraz ich akceptację. Istotnym elementem działalności było także samodzielne przeprowadzanie egzaminów w imieniu Kierownika pełniącego funkcję koordynatora przedmiotu. Dodatkowo opracowywałam, jako wyłączna autorka, kompleksowe materiały dydaktyczne dla przedmiotów koordynowanych przez Kierownika, obejmujące sylabusy, koncepcje merytoryczne zajęć, repetytoria, materiały do nauki, testy oraz pytania opisowe. Powierzone zadania stanowiły istotne wsparcie dla funkcjonowania Katedry oraz realizacji procesu dydaktycznego.

2. Odbyte szkolenia istotne dla działalności naukowo-dydaktycznej:

Stałym elementem mojego rozwoju zawodowego jest systematyczne podnoszenie kompetencji dydaktycznych i naukowych poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach oraz kursach. Podejmowane formy doskonalenia obejmują zarówno zagadnienia związane z

nowoczesną dydaktyką akademicką, w tym wykorzystaniem narzędzi e-learningowych i pracy ze zróżnicowaną grupą studentów, jak i rozwój kompetencji badawczych, językowych oraz organizacyjnych. Udział w szkoleniach stanowi istotne uzupełnienie rozwoju naukowego i dydaktycznego, umożliwiając dostosowanie metod kształcenia do współczesnych standardów edukacyjnych oraz aktualnych wyzwań stojących przed szkolnictwem wyższym. Do najważniejszych odbytych przeze mnie szkoleń w tym zakresie, zaliczam:

- 1) 2018, *Podniesienie kompetencji kadry dydaktycznej WSPiA*. Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój 2014-2020, projekt nr powr. 03.04.00-00-D102/16 (udział w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne uczelni w zakresie innowacyjnych umiejętności dydaktycznych, w tym w zakresie umiejętności informatycznych, zarządzania informacją).
- 2) Luty 2022, *Kontakty ze studentem z niepełnosprawnością*. Projekt WSPiA nowoczesna uczelnia - studia bez barier (2022), udział w szkoleniu: *Kontakty ze studentem z niepełnosprawnością*. Projekt nr powr. 03.05.00-00-A017/20-01, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój 2014-2020.
- 3) Marzec 2022, *Narodowe Centrum Nauki - Konkursy na Projekty Badawcze*. Szkolenie dla nauczycieli akademickich w zakresie organizowanych przez NCN konkursów na projekty badawcze.
- 4) *Legal English Course* ukończony na poziomie B2 z końcową oceną „A”, potwierdzony certyfikatem (2021-2023).
- 5) Luty/marzec 2023, *Metodyka tworzenia asynchronicznych kursów e-learningowych*. Projekt WSPiA nowoczesna uczelnia – studia bez barier, udział w szkoleniu: *Metodyka prowadzenia zajęć zdalnych - nauczanie asynchroniczne*. Projekt nr powr.03.05.00-00-A017/20-01, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój 2014-2020, szkolenie zorganizowało Centrum Doradztwa Gospodarczego Sp. z o. o w Świlczy.
- 6) Luty/marzec 2023, *Metodyka prowadzenia zajęć zdalnych - nauczanie synchroniczne*. Projekt WSPiA nowoczesna uczelnia – studia bez barier, udział w szkoleniu: *Prowadzenie zajęć w ramach synchronicznego e-learningu*. Projekt nr powr.03.05.00-00-A017/20-01, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój 2014-2020, szkolenie zorganizowało Centrum Doradztwa Gospodarczego Sp. z o. o w Świlczy.
- 7) Maj 2023, *Granty Narodowego Centrum Nauki*, szkolenie: Podkarpackie Centrum Innowacji

- 8) ISSUED: 30 hours of training on X International Conference on Novel Psychoactive Substances (6-8 listopad 2023, Abu Dhabi),
- 9) Marzec 2024, *Prawo autorskie w biznesie*, certyfikowany kurs online Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (certyfikat: 16 marca 2024)
- 10) Kwiecień 2024, *English in Culture, Art and Media*, certyfikowany kurs online Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie (certyfikat: 2 kwietnia 2024)
- 11) ISSUED: 20 hours of training on XI International Conference on Novel Psychoactive Substances (3-4 listopad 2025, Nicea).

3. Organizacja i prowadzenie przeze mnie szkoleń:

Istotnym uzupełnieniem działalności naukowo-dydaktycznej jest aktywność w zakresie organizowania i prowadzenia szkoleń, skierowanych zarówno do studentów, jak i przedstawicieli praktyki oraz administracji publicznej. Działania te mają na celu łączenie wiedzy naukowej z praktyką oraz rozwijanie kompetencji zawodowych uczestników w obszarze prawa karnego i bezpieczeństwa. Prowadzone przeze mnie szkolenia opierają się na autorskich koncepcjach merytorycznych i uwzględniają aktualny stan wiedzy oraz obowiązujące regulacje prawne, a także wyniki prowadzonych badań własnych. Szczególny nacisk kładę na aspekt praktyczny przekazywanej wiedzy, dostosowując zakres i formę szkoleń do potrzeb odbiorców, w tym studentów przygotowujących się do egzaminów zawodowych, uczniów, pracowników instytucji publicznych oraz przedstawicieli środowisk prawniczych. Do najważniejszych, zorganizowanych, opracowanych merytorycznie i poprowadzonych przeze mnie szkoleń zaliczam:

- 1) Lipiec 2020 r. szkolenie dla pracowników WSPiA *Prawnokarne aspekty mobbingu – zarys problematyki*,
- 2) szkolenie w ramach Ścieżki Aplikacyjnej dla V roku prawa (Prawo karne i postępowanie karne), zajęcia dla studentów przygotowujące do egzaminów aplikacyjnych (2020),
- 3) 2009 - obecnie: członek Komisji Egzaminacyjnych Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Prawie (2009: funkcja Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej): współorganizacja/udział merytoryczny w opracowaniu zagadnień i egzaminowaniu,
- 4) 2018 - obecnie: członek Kapituły Podkarpackiego Konkursu Wiedzy o Bezpieczeństwie – współorganizacja/udział merytoryczny w opracowaniu zagadnień i egzaminowaniu,
- 5) od 2021 – obecnie: szkolenia na temat *Odpowiedzialności prawnej i karnej małoletniego* realizowane w ramach Projektu Edukacyjno-Badawczego Bezpieczna Przyszłość pt. Podkarpacka Młodzieżowa Akademia Prawa i Bezpieczeństwa (powołanej w 2014 r. przez WSPiA pod patronatem MEN we współpracy z Podkarpackim Kuratorem Oświaty),

6) 2013 - 2023 warsztaty dla studentów w ramach współpracy z ELSA (*The European Law Students Association*): warsztaty z pisanie glos oraz artykułów naukowych (także przeprowadzanie tych warsztatów), Konkurs Krasomówczy, warsztaty ze sporządzania pism procesowych w postępowaniu karnym,

7) 2023 – obecnie: *Prawo karne materialne- wprowadzenie* (blok II) kurs na platformie systemu learningu asynchronicznego isAsync,

8) kwiecień i maj 2026: cykl szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego (kwiecień 2026: *Uzależnienia behawioralne wśród młodzieży szkolnej - rozpoznawanie, reagowanie i profilaktyka*; maj 2026: *Uzależnienia substancjalne wśród młodzieży szkolnej - rozpoznawanie, reagowanie i profilaktyka*). Projekt jest elementem Podkarpackiego Modelu Edukacji dla Bezpieczeństwa (projekt naukowo-badawczy *Dobra Administracja*).

Aktywność ta stanowi wkład w proces popularyzacji wiedzy prawniczej oraz budowania świadomości prawnej, stanowiąc jednocześnie ważny element integracji działalności naukowej i dydaktycznej.

6.3. Działalność popularyzująca naukę

Prowadzona działalność popularyzująca naukę jest ukierunkowana na różnorodne grupy odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej i akademickiej. Jej zasadniczym celem jest upowszechnianie wiedzy z zakresu nauk prawnych, w szczególności prawa karnego, a także kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa oraz postaw sprzyjających odpowiedzialnemu funkcjonowaniu w przestrzeni społecznej.

Istotnym obszarem aktywności jest czynny udział w licznych **konferencjach naukowych, forach oraz zebraniach naukowych** o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Uczestnictwo w tych wydarzeniach nie ogranicza się wyłącznie do prezentacji wyników badań własnych, lecz stanowi również ważny element popularyzacji nauki poprzez włączanie podejmowanej problematyki badawczej do szerszego dyskursu naukowego i społecznego. Aktywność ta sprzyja transferowi wiedzy pomiędzy środowiskiem akademickim a praktyką oraz umożliwia upowszechnianie aktualnych ustaleń naukowych wśród przedstawicieli różnych środowisk zawodowych. Informacje powyższe znajdują się w załączniku nr 7.

Szczególne znaczenie w działalności popularyzatorskiej mają **badania dotyczące zagrożeń współczesnej młodzieży**. Ich wyniki wykorzystywane są w praktyce poprzez współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, w tym gminami, na rzecz diagnozowania oraz przeciwdziałania zjawiskom niepożądanym, takim jak przestępczość nieletnich, uzależnienia czy przemoc rówieśnicza. W ramach tej współpracy organizuję i przeprowadzam specjalistyczne szkolenia (np. w kwietniu i maju 2026) skierowane do przedstawicieli

administracji lokalnej oraz instytucji pracujących z młodzieżą. Szkolenia te mają charakter praktyczny i koncentrują się na przekazywaniu wiedzy o mechanizmach zagrożeń oraz sposobach ich ograniczania z wykorzystaniem instrumentów prawnych oraz pozaprawnych. Informacje powyższe zostały umieszczone w załączniku nr 10.

Ważnym elementem działalności popularyzującej naukę jest organizowanie **pokazowych rozpraw sądowych**. Przedsięwzięcia te realizowane są zarówno w przestrzeni uczelni, jak i w szkołach średnich i w instytucjach wymiaru sprawiedliwości, w tym w ramach inicjatyw o charakterze otwartym, takich jak *Noc sądów*. Ich celem jest przybliżenie społeczeństwu praktycznych aspektów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz umożliwienie odbiorcom bezpośredniego doświadczenia przebiegu postępowania sądowego. W działania te aktywnie włączani są studenci, co sprzyja jednocześnie ich kształceniu praktycznemu i rozwijaniu kompetencji zawodowych.

Uzupełnieniem powyższych inicjatyw są prowadzone przeze mnie **cykle szkoleń adresowanych do młodzieży**, realizowane m.in. we współpracy z organizacjami studenckimi, takimi jak ELSA. Szkolenia te obejmują zagadnienia z zakresu prawa karnego, odpowiedzialności prawnej młodego człowieka oraz podstaw kryminalistyki. Ich interaktywny charakter, oparty na elementach dyskusji oraz *case study*, sprzyja nie tylko przyswajaniu wiedzy, lecz także rozwijaniu umiejętności jej praktycznego zastosowania. W działalności istotne miejsce zajmuje również **udział w projektach popularyzujących naukę**, ukierunkowanych przede wszystkim na młodzież. Projekty te mają na celu zwiększenie dostępności wiedzy prawniczej, popularyzację studiów prawniczych oraz budowanie świadomości znaczenia prawa w życiu społecznym. Działania podejmowane w ich ramach mają charakter długofalowy i wpisują się w strategię upowszechniania nauki poza środowiskiem akademickim. Informacje powyższe znajdują się w załączniku nr 10.

Równolegle realizuję aktywność organizacyjną polegającą na koordynowaniu konkursów dla młodzieży oraz **organizowaniu konferencji i wykładów otwartych**. Wydarzenia te kierowane są do całej społeczności akademickiej, a w wielu przypadkach również do uczestników spoza uczelni. Stanowią one platformę wymiany wiedzy oraz doświadczeń, a także sprzyjają integracji środowiska akademickiego z otoczeniem społecznym. Przykładem tego rodzaju inicjatywy jest wykład otwarty z udziałem sędziego A. Lipińskiego, w którym uczestniczyła młodzież ze szkół średnich z Rzeszowa i Dynowa wraz z gronem pedagogicznym. Informacje powyższe znajdują się w załączniku nr 7.

Działalność popularyzatorska obejmuje także przygotowywanie tekstów o charakterze popularnonaukowym, publikowanych, we współautorstwie, na stronie internetowej

www.chemisit.pl. Publikacje te mają na celu przybliżenie złożonych zagadnień prawnych w sposób przystępny dla szerokiego grona odbiorców. Informacje powyższe umieszczone zostały w załączniku nr 6.

Szczególnie istotnym obszarem aktywności jest **bezpośrednia praca z młodzieżą szkół średnich na terenie województwa podkarpackiego**. Działania te obejmują organizację symulowanych rozpraw sądowych w szkołach średnich oraz prowadzenie zajęć wyjazdowych z zakresu prawa karnego w dziesięciu szkołach średnich na terenie województwa podkarpackiego. Symulowane rozprawy, realizowane w okresie 2007-2018 dotyczyły zagadnień takich jak zasady odpowiedzialności za przestępstwa i wykroczenia, przeciwdziałanie narkomanii oraz odpowiedzialność karna za agresję i przemoc. Zajęcia te miały charakter praktyczny – uczniowie aktywnie uczestniczyli w przebiegu rozprawy, prowadzonej na podstawie autorskiego scenariusza przygotowanego przez studentów Kliniki Prawa oraz Koła Naukowego Karnistów „Lex”. Ponadto prowadziłam zajęcia dydaktyczne z zakresu kryminalistyki i prawa karnego w szkołach średnich, obejmujące m.in. tematykę odpowiedzialności prawnej młodego człowieka, podstaw kryminalistyki oraz zasad odpowiedzialności karnej. Zajęcia te także miały charakter interaktywny i angażujący uczestników, co sprzyjało efektywnemu przyswajaniu wiedzy. Informacje powyższe znajdują się w załączniku nr 10.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej

- 1) Przerwa w pracy zawodowej z powodu czasowej niezdolności do pracy a następnie urlopu macierzyńskiego – przerwa trwająca rok akademicki 2013/2014.
- 2) Aplikacja sądowa w okręgu Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie ukończona egzaminem sędziowskim w 2008 r. (2004-2008, z rocznym urlopem w roku akademickim 2006/2007)
- 3) Współpraca z Kancelarią Radcy Prawnego w Rzeszowie - wykonywanie czynności pośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej klientom kancelarii (2020-2023).
- 4) Nagrody i odznaczenia:
 - Nagroda Rektora WSPiA za obronę pracy doktorskiej (2007),
 - Medal Brązowy za Długoletnią Służbę (2019),
 - Medal Komisji Edukacji Narodowej (2025).

Potwierdzenie informacji z pkt 7 zawiera załącznik nr 11 do Wniosku.

.....
(podpis wnioskodawcy)